

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-szoros petty sor egyszer 20 ft.
minden következőnél 16 fillér.

Rövidített petty sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Kulturpalota a Baross-parkban.
Tizenöt kolerásbeteg Baranyában.
Somoskeőy ismét fogoly.
Hívők a papjait ellen.
Törvény készül a szanatóriumba való hurcolás ellen.
A gyilkos ügyvéd az esküdtek előtt.
Bécsi színházak tájképről.

Két vadász.

Arad, szeptember 14.

Két nagyhirű vendége jut ebben a hónapban Baranyavármegyének. Az egyik, amelyik már itt van: a kolera. A másikat néhány nap múlva köszöntik: a német császárt. Az egyik az emberekre vadászik, amaz a szarvasokat irtja. Az ember nem tudja, melyik gondja nagyobb a baranyai hatóságoknak: az-e, hogy az egyik vendéget ajtón kívül tegyék, vagy hogy a másiknak minél kellemesebbé tegyék a tartózkodást?

Szinte imponáló a német császár, hogy ettől a kis járványtól nem hagyja magát zavartatni, az elhatározásától eltérítetni. A kolera ellenére is lejön a járványfészek szomszédságába, Bállyé-re vadászni s mindössze annyi koncessziót tesz a veszedelemnek, hogy Mohácsot elkerüli az útjában. Más uralkodókat a legkisebb szélről s az ideális anarkistáktól is féltének, amikor utra mennek. Ő sohase tartott a merénylettől s nem reszket a Mars imperátor legerősebb katonájától, a kolerától. Ő, az isten kegyelméből való, bizonyára immunis-

nak hiszi magát minden oly veszedelem ellen, amely közönséges halandókat szokott megkörnyékezní.

S a császárnak körülbelül igaza van. A kolera különben is a szegény emberek nyavalyája. A császár sohase jut olyan sorsra, hogy a Duna vizéből igyék, romlott gyümölccsel fertőzze magát, vagy egyéb módon érintkezhessek a kómmabacillusokkal. Az utóbbi századok járvány-krónikái alig adhatnak számot trónon ülő áldozatokról. Ha a tudóvész kérdését Nothnagel pénzkérdésnek nevezte, akkor a járványok bizonyára joggal nevezhetők a nyomor problémáinak.

A császár tehát nyugodtan jöhet, vadászhat, szórakozhatik, adhatja le ötleteit, amelyek bizonyára most is szaporán fognak teremni — és mégis van, ami ebben az utazásban bántó, az emberi érzést szurkáló. Olyan ez, mintha a beteg ember szobájában lumpol valaki. Vagy ha egy házban, ahol halott fekszik, táncmulatságot rendeznek.

Sajnos, ismerjük a mi hatóságainkat. Azok mindig többet törődnek egy eleven császárral, mint egy olyan járvánnyal, a mely halottakkal utazik. A császár lába nyomán kitüntetések fakadnak, a járvány körül végzett munkát pedig a felülről jövő elismerés se koronázza mindig. A kik Mohácsra jártak, azok szemébe nem azok az óvó-intézkedések ötlöttek, a melyeket a kolera megfékezésére csináltak, hanem azok a diszítések, lombfűzések, a melyekkel a német

császárt várják. Akkor még nem tudták, hogy a kolera miatt nem lesz szerencsájük a kiváló uralkodóhoz.

Olyan veszedelem, mint a kolera, az amugy se nagy hadsereggel rendelkező közigazgatás egész apparátusának készenlétét, állandó munkáját teszi szükségessé. Hiszen nemcsak Mohács van fertőzve, hanem az egész baranyai Dunamente. S ily helyzetben a járvány ellen való küzdelem nemcsak a vármegye kérdése; a vármegye embereinek, a melléjük adott segítséggel az egész ország érdekében kell dolgozniok, hogy a halálvész szerte ne hurcoltassék.

Gonddal telik meg az ember szíve, ha elgondolja, hogy ezeknek az embereknek telét elvonja a felelősségteljes munkától a császárvárás körül való tisztelgés, biztonsági és egészségügyi szolgálat. A császár ugyan nem tesz hivatalos látogatást, csak vadászni jön. De, aki az uralkodói látogatásokkal ismerős, az tudja, hogy az ilyen magánjellegű látogatás is mozgósítja a vármegye fél tisztikarát, valamennyi csendőrt, s néhány orvosát is. A tisztviselők az alatt nem intézkedhetnek s a csendőrök nem tartóztathatják föl azokat, a kik a kolera veszedelmét magukkal cipelik.

Se Baranyavármegye, se Frigyes főherceg, a vendéglátók nem üzenhetik a német császárnak: „ne jöjjön, felséges ur”. De a császár, ha egyszerű emberek módjára tudna gondolkodni, maga lemondana erről a vendégjárásról, a mely olyan rend-

Amikor Tisza István esküdött.

— Tudósítás huszonöt év előtt. —

*

Tisza István gróf e hónap 15-én, csütörtökön ünnepi Geszten ezüstlakodalmát feleségével, született Tisza Ikonával. Az esküvő 1885. szeptember 19-én volt Kolozsvárott a református kollégiumi templomban. Ugyanakkor Bethlen Pál feleségül vette Tisza Jolánt, Ikon testvérét. A Tisza-család örömnepén, mint nagyváradi tudósítónk jelenti, a rokonságon kívül részt vesz Khuen Héderváry gróf miniszterelnök, Hieronymi kereskedelmi miniszter, Fejérváry Géza báró és több bihari földbirto-
kos-család.

Közéletünk jelenleg legaktuálisabb alakja a nagy nyilvánosság színe előtt, a parlamenti aréna forró homokjáról eltűnik egy kissé a családja körébe, hogy emlékezzen, hajh, huszonöt esztendővel hátrafelé.

Ugy hisszük, kedves szolgálatot teszünk, mikor félkeressük a huszonöt év megfeküdté ujságokat, hogy megnézzük, hogyan folyt le ezelőtt huszonöt évvel a lakodalom. Itt adjuk a

nagy nap leírását korábban, ahogyan a nap akkori krónikásai feljegyezték:

Kolozsvár őszinte és szíves lelkesedéssel vett részt a Tisza-család örömnepében. A lakosság egészen saját jószántából fellobogózta házait, úgy, hogy csak a választáskor lehet több lobogót látni, mint most, midőn a Tisza-család örömnepére öltözött lobogódísz Kolozsvár. Pompás idő kedvezett az ünnepnek, valószínű nyári napunk van, ami itt szeptemberben ritkaság. Az esküvő délelőtti féltizkor ment végbe a Bál Farkas-utcai kálvinista templomban. Ez a templom a régi góth építkezésnek egyik legszebb emléke Magyarországon. Sok lélekemelő nagyfotosszerű történelmi eseményt láttak falai, csak az a kár, hogy a tűz a század elején nagyon megrongálta s azóta nem restaurálták kellőleg. Belül bemeszelték, kívül omladozik; a legművésziesebb diszítések egy-másután hullanak le. Megérdemelné e becses műemlék, hogy a Tisza család e mai ünnep emlékére gondjaiba fogadja. Az esküvőre kiosztott jegyeket már napokkal ezelőtt szétértették. Szerencsésnek érezte magát, aki kaphatott. Mindenki ott akart lenni az érdekes esküvőn, amelyet Kolozsvár csak ritkán lát.

Ugy volt előre elhatározva, hogy a nászmenet a menyasszonyos háztól kerülő uton, több utcán keresztül vonul a templomhoz. A kijelölt utcákat már kilenc órákor kíváncsi csoportok lepték el, türelmetlenül várva a násznépet. A templomnál, egy órával a kapuk megnyitása előtt sűrű tömeg gomolygott. Elegáns hölgyközönség tartotta megszállva a bejáratot, hogy a bebecsátás pillanatában minél jobb helyet okkupálhassanak. A zivaj pillanatról-pillanatra nőtt, a farkas utcai házak ablakaiban mind-mind többen jelentek meg, lassankint nagyvárosi kép fejlődött ki a gyepellert szűk utcában.

A Szentegyház utcán a Tisza ház kapualját, lépcsőzetét, termeit és folyosóját virágok és zöld bokrok díszítették. Üde és fényes volt minden. Tíz órákor kezdtek gyülekezni a vendégek. Mikor mindnyájan együtt voltak, megjött Tisza Kálmán miniszterelnök nejével és Szász Domokos erdélyi ref. püspök, aki azonnal elvégezte az előzetes egyházi szertartást. A menet a háztól tizenegy órákor indult meg.

Sűrű emberfalak közt hajtottak a fogatok lassu ügetésben a városon keresztül a templomhoz. Elől Tisza Lajos gróf násznagy kocsija,

kivüli, komoly körülmények közé esik. Mert uralkodói szórakozásnak se lehet a legjobb a vadászat gyönyörűsége olyan helyen, a melynek szegény házai fölött a halál minden napos veszedelme kóvályog, s a hol minden emberről, a kit az ő mulattatására rendelnek ki, leolvashatja az aggodalmat: vajjon hányval több ma a halott?

Kulturpalota a Baross-parkban.

— A közművelődési ház építői. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

A kulturpalota építésének ügye, amely már évek óta huzódik, a mai városi közgyűlésen végre a megvalósulás stádiumába jutott. Elvetette a közgyűlés azokat az indítványokat, melyek a palota már kijelölt helyének megváltoztatását előzték. Több hozzászólás után és különösen Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő lelkes és indokokban gazdag beszéde következtében elfogadta a tanács javaslatát és a kulturpalota a Baross-parkban épül.

Döntött a törvényhatósági bizottság mai ülésén az építési ajánlatok sorsa felett is. A munkálatok kiadását nagyobb viták előzték meg, ami teljesen érthető is, mert a tanácsnak a pályázatokra vonatkozó javaslatai néha indokolatlanok s általában öletszerűek voltak.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek a kulturpalotára vonatkozó tanácskozásiáról a következőkben számolunk be:

Kovács Vince kulturtanácsnok jelentette, hogy Zima Tibor, Avarffy Géza és Faragó Rezső bizottsági tagok több bizottsági tag aláírásával indítványt adtak be a kulturpalota már kijelölt helyének megváltoztatására. A kulturtanácsnok a tanács azon javaslatának indoklására, hogy az indítványok felett térjen a közgyűlés napirendre, előadja a kérdés történetét. Még 1906-ban megalakult egy bizottság a kulturpalota helyének megállapítására. A bizottságban különböző tervek és javaslatok merültek föl. Némelyek a Béla-teret, mások a Boros Beni teret, majd ismét mások a Baross-parkot találták legalkalmasabbnak. Voltak olyanok is, akik a Petőfi utca tengelyének folytatásába, a mostani járatózóter helyére akarták építeni a kulturpalotát.

Időközben a muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége is szerepet kért a hely megállapításában és a bizottság tényleg a felügyelőségi kiküldött részvételével döntött, a Baross-parkot találva legalkalmasabb helynek. Sőt a muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége arról is értesítette a várost, hogy amennyiben a város a Béla-tér mellett foglal állást, a kiállításba helyezett 150.000 korona építési segélyt a kormánynál nem fogja javasolni. Erre a közgyűlés 1907-ben a Baross-park mellett döntött. A közgyűlési határozatot Reisinger Sándor és több bizottsági tag megerősítette, de a miniszterium is a Baross-parkot tartotta legalkalmasabbnak. Ezek tekintetbe vételével kérte, hogy a közgyűlés térjen napirendre az indítványok felett.

Szabó Zoltán, aki a Faragó Rezső indítványát aláírta, azért szólalt fel ezután, hogy inkonzekvensnek ne lássák. Időközben és a kulturtanácsnok referációjából is meggyőződött arról, — ugymond — hogy ha a kulturpalota helyét a Ferenc József városrészbe akarják át-helyezni, úgy az úgy a lét vagy nemlét kérdése elé kerül, ezért aláírását visszavonja. Jelenlétét egyúttal azt is, hogy a Képzőművészeti Társulat is a kulturpalotának a Baross-parkban való építését óhajtja.

Faragó Rezső indítványát különösen azért indokolja, nehogy úgy tűnjene fel és társai, mintha a kulturpalota hóhérai akarnának lenni. Megérti azt a lelkesedést, ami a polgárok szívét a kulturpalota közeli megvalósulása miatt eltölti, de még egy két-évi halasztás miatt se szabad a városfejlesztés helyes politikájának kárt szenvedni. Maga a polgármester mondotta a közgyűlésen egy alkalommal, hogy a Szabadság-tér és környékének, tehát a legtöbb terhet viselő városrésznek hanyatlását meg kell akadályozni. Ezt pedig csak középületek emelésével lehet megtenni és ezért kérte indítványa elfogadását.

Varjassy Árpád tanfelügyelő nagy lelkesedéssel és súlyos indokokkal védi azt a tervet, hogy a kulturpalotát a Baross-parkba építsék. Hálát ad a mindenhatónak, — mondotta — hogy miután sem az Óvártér, sem a Baross-parkban semmiféle anyagi érdeke nincsen, az önzés gyanújának sem lehet kitéve. Nyolc éve huzódik már a kulturpalota ügye. Önzetlen, becsületos és lelkes férfiak munkája a megvalósulhatóság stádiumába hozták a dolgot, mi-

kor most az indítványok révén ismét öt-hat esztendő halasztás fenyegeti. A muzeumnak ismét évekig a mostani tűzveszélyes, alkalmatlan helyiségekben kell maradnia. S vajjon lesznek-e akkor olyan férfiak, akik annyi szeretettel és lelkesedéssel karolják fel az ügyet, mint a mostaniak? A kulturpalota céljaira a kormány háromszázezer koronát szánt. A kulturpalota, amelynek nagytermét a szinigazgató máris kibérelte, amelyben a zeneiskola is elhelyezést nyerhet, jóformán költség nélkül megvalósítható. De vajjon van-e olyan szülő, aki gyermekét az Óvá-térre küldené zenedébe? — A kulturpalota építésével a városra háruló hasznát néhány fa kivágása miatt előadni valóban könnyelműség volna. Azokat a fákat lehet más-hova ültetni és a maga részéről száz koronát ajánl fel a fák átültetésének költségeire. A helyes várospolitikai nem azt kívánja, hogy a városok szélességbe terjeszkedjenek, hanem ellenkezőleg. Hazafias örömmel tölti el keblét, hogy talán már a jövő évi vértanúk ünnepén felavathatjuk azt az épületet, amely városunk kulturfejlődésének hatalmas lökést fog adni. Ez még egyet. Nem szabad halogatni az alkalmat, hogy iparosainkat 650 ezer korona ára munkához juttassuk.

A tanfelügyelő beszéde után, amelyet a bizottsági tagok lelkesen megüljeneztek, Varjassy polgármester reflektált Faragó Rezső szavaira. Most is fentartja azt a kijelentését, hogy a Szabadság-tér környékét fejleszteni kell, de nem lehet ezt tenni más városrész rovására. Végül megjegyzi, hogy sokkal nagyobb véteket tartja a kulturpalota építések elhatalasztatását, mint néhány fa kivágását.

A polgármester ezután szavazásra fel-tette a kérdést és a közgyűlés nagy többsége a beadott indítványokat elvetette.

Ezután a közgyűlés a beérkezett pályázatok felett döntött. A munkálatok kiadásánál a központi fűtés kivételével a tanács javaslatait fogadták el. A föld- és kőmunkálatokat Kotsis Lajos nyerte el 315 721 koronás ajánlatával, a kőfaragó munkákat 62 381 koronás ajánlatával Mairovitz Emil, az ácsmunkákat 28 614 koronás ajánlatával Vlatt István, a tetőfedő munkálatot 5278 koronás ajánlatával Mittner József, a vastetők munkálatokat 4944 koronás ajánlatával Weitzer gyár, a bádógos munkát 15 677 koronás ajánlatával Kohn József, az asztalosmunkákat 42 884 koronás

utána huszonhét uri hintó. Az urak díszmagyar ruhái, amelyeken kincsesket érő drágakövek ragyogtak, a hölgyek díszes toilettjei a meglepetés és csodálkozás hangjait csalták a közönség ajkaira. Negyedóra múltán a nászmenet a templomhoz ért, melynek bejáratát díszruhás rendőrök őrizték. A templom ezalatt szorongásig megtelt díszes közönséggel. Kolozsvár egészen ott volt; az erdélyi részek legelőkelőbb családjai összesereglettek a Tisza-család örömnépe-re. Három püspök volt jelen az esketésen: Szász Domokos, aki a szertartást végezte, Szász Károly, aki nemrég eskette Tisza Paulát és Papp Gábor.

A menet a kapucál rendbeállott és Tisza Lajos gróf előljárása mellett a templom közepére vonult, hol a násznép részére vastag szőnyegekkel borított hely volt fenntartva. Tisza Lona Teleki József gróffal és Tisza Kálmánnal ment, Tisza István Odescalchy Irma hercegisasszonnyal és Tisza Etelkával (Tisza László leányával.) Tisza Jolán Bethlen Pál gróf és Bethlen Aladár gróffal, Bethlen Pál gróf Eszterházy Agnes grófkisasszonnyal és Tisza Annával (Tisza László leányával), utánuk jöttek Tisza Kálmán nejevel és sorban a díszes

násznép. Mialatt a pompás látványt nyújtó menet felvonult, az orgona játszott és színházunk ujonnan szervezett operai énekkara nászindult énekelte. A férfiak szebbnél-szebb díszmagyart viseltek. A hölgyek toilettjei is méltán kelthettek föltűnést. A menyasszonyok fehér satin merveilleux ruhát viseltek fehér csipkével és myrtussal.

A násznép a következőleg helyezkedett el: Az eskető püspöktől jobbra Tisza István menyasszonyával Tisza Ilonával, mögöttük vőfőlyeik és a nyoszolyó lányok, Teleki József gróf és ifjabb Tisza Kálmán, Odescalchy Irma és Tisza Etelka, valamint a tanúk: a menyasszony részéről Tisza Lajos és Bethlen Sándor gróf, a vőlegény részéről Radvánszky Béla és Podmaniczky Géza bárók.

A püspöktől balra: Bethlen Pál gróf menyasszonyával, Tisza Jolánnal, mögöttük a vőfőlyeik és nyoszolyólányok: Bethlen László és Aladár grófok, Eszterházy Ágnes grófnő és Tisza Anna, valamint a tanúk: a menyasszony részéről Tisza Kálmán és Radvánszky Béla báró, a vőlegény részéről Bethlen Károly és Gábor grófok. A többi násznép körülötte állott.

A közönség alig tudott betelni a szép látvány csodálatával. Bámulatából csak Szász Domokos hatalmas szava verte föl, aki szép beszédet mondott a fiatal párhoz, fölírva előttük most teendő lépésük nagy fontosságát, a boldogságot, mely rájuk vár, melyet egymás iránt való szeretettel kell kiérdemelniük.

Az esküt úgy a vőlegények, mint a menyasszonyok szilárd hangon mondták el, mire a püspök áldásával az egy óráig tartó szertartás véget ért és a menet negyed 4 órakor indult el orgona hangjai mellett a Tisza-házba. Ott fényes dejeunerhez ült, melyen két fölkészöntőt mondtak: egyet az örömszülokre, egyet a két fiatal párra, akik este hat órakor Tisza Kálmánnal elhagyták Kolozsvárt. Tisza Istvánék Gásztre, Bethlen Pálék Bethlenre utaztak.

A pályaudvaron igen élénk volt a bucsuzkodás. Tisza Kálmántól Haller Károly polgármester bucsuzott el a szabadelvű-párti nevében. A miniszterelnök igen melegen emlékezett meg a fogadtatásról. Negyed hétkor a vonat elrobogott s magával vitte a párokat.

A szép ünnepnek vége; Kolozsvárra nézve csak a fany emléke maradt meg.

ajánlatával Kenderessy László, végül a központi fűtési berendezés munkáját több hozzájárulás után a tanács javaslata ellenére Husserl Manó nyerte el 52 286 koronás ajánlatával.

Tizenöt kolerásbeteg Baranyában.

Mohács a kolerafészek.

Árvizati tudósítás.

Arad, szeptember 14.

Magyarországon a kolera napról napra nagyobb arányokat ölt. A dunamenti vármegyék majdnem mindegyikében felüli fejt a rémes veszedelem, mely ellen a hatóságok úgy látszik nem védekeznek a kellő erővel.

Bécs sokkal óvatosabb.

A belügyminisztérium egészségügyi osztályának főnöke, Haberler dr. ama véleményét nyilvánította, hogy a Bécsben fellépett koleraesetek eredetét a Magyarországon a Dunamentén levő kolerafészekben kell keresni. A belügyminisztérium egészségügyi osztálya ennek következtében szigorú egészségügyi ellenőrző intézkedéseket rendelt el, hogy a járvány továbbhi behurcolását megakadályozza. Az összes bécsi szállodákat és idegenszállítókat utasították, hogy az összes Magyarországból érkező utasokat, tekintet nélkül a randóri bejelentés kötelezettségére, a városi főorvosi hivatalnál jelentésük be és pedig ez a bejelentési kötelezettség minden Magyarországból jött utasra kiterjed, Magyarország akármelyik vidékéről érkezik. Az így bejelentett utasokat a városi főorvosi hivatal megvizsgálja és a fertőzési idő leteltéig orvosi megfigyelés alatt tartja. Ha valamelyik utas a fertőzési idő letelte előtt elhagyja Bécsot, köteles uticélját bejelenteni, hogy az orvosi megfigyelést ott tovább folytathassák.

Az epidemia terjedéséről a következőket jelentik:

Kolera a Közép-Duna mentén.

Mohácsról jelentik, hogy a tegnap koleragyanus körülmények között rosszul lett Vinkovics János szentoló a Duna-gőzhajózási Társaság szenttelepén. Szabó Ferenc kőműves és a harmadik kolerás beteg, Ritter Jánosné pedig a városi villanyfűtőtelep fűtőjének a felesége. A három beteget a járványkórházban ápolják, állapotuk nem súlyos, a hatósági orvosok azonban kétségtelen jelekből megállapították rajtuk az ázsiai kolerát, ürüléküket pedig felküldötték a bakteorológiai intézetnek megvizsgálás végett. Vinkovics a szenttelepen együtt dolgozott Csányi Klárával, aki tegnap meghalt és Kaizer dr. egészségügyi felügyelő megállapította rajta az ázsiai kolerát. Szabó Ferenc megbetegedése is járványszerű, amennyiben összefüggésben áll a Lányasokon történt esetekkel. Szabó ugyanis Mohácsra együtt dolgozott az egyik mohácsi beteggel, aki szintén kőműves. A Mohácsra közel fekvő Somberekben is történt egy megbetegedés. Fleischer István napszámos lett rosszul, akiről kiderült, hogy szintén Mohácsról vitte magával a veszedelmet. Kaizer egészségügyi felügyelő sürgősen kiszállt Somberekre a szükséges intézkedések megtétele végett. Mohácsra különben nincs elegendő orvos. A városnak öt orvosa van összesen, ezek közül kettő vidékre járó körorvos, úgy, hogy Vida dr. járásorvos cselekedik kolerás esetekben. Ma azonban bejelentette, hogy a szolgálatot nem bírja tovább és járásorvos kiküldését kérte a belügyminisztériumból. Itt azonban a kérés teljesítését megtagadták.

A baranyai Spise községből, mely Vörösmart szomszédságában fekszik, ötven ember igyekezett pár napja Vörösmartra. A hor

vát határon azonban a hatóság koleragyanu miatt feltartóztatta őket, a magyar vásárosokat vesztegár alá vették és csakis tegnap bocsátották őket a baranyai alispán sürgős közbenjárására, szabadon. Baranyában eddig 18 koleragyanus megbetegedés történt, melyek közül öt halálos kimenetelű volt.

Pécsről jelentik: A pécsi koleragyanus katona, Pintér Mihály, a 69. gyalogezred második századának kölegénye. Pintér ezrede Fehérmegyében gyakorlatozott, hajón jöttek vissza a manóverről Mohácsra, onnan Pécsre meneteltek, ahol Pintér megbetegedett. Randó mellett a kezor hányt és a kolera jelei felismerhetetlenül kiütöttek rajta. A katonai hatóság a második század legénységét azonnal dezinficiálta, elkülönítették őket és fegyveres katonák vigyáznak rá, hogy senkivel se érintkezhesse. A katonai hatóság Pintér ürülékét a bécsi bakteorológiai intézetnek küldötte fel megvizsgálás végett. A beteg katona különben jobban van. Kiballagatták és elbeszéléséből kitűnt, hogy a Duna vizéből ivott és onnan szedhetett fel a kolera bacillusait. A városi hatóság ki nyomozta, hogy kikkel érintkezett hazatérése után Pintér, azokat fertőtlenítette és megfigyelés alá vette.

Ercsiből jelentik: Hétfőn éjszaka, azóta hitelen megállapított kolerában meghalt Ercsin Keresztus József 47 éves napszámos. Tegnap felbontták és még este, minden egyházi szertartás mellőzésével eltemették. Keresztus iszákos ember volt, lehet, hogy halála ezzel is összefüggésben van.

Tegnap délután Zimonyból Budapest felé menet, Ercsi előtt megállott a Dunagőzhajózási Társaság Kolowrat nevű vontatógőze. A hajóról három beteg fűtőt szállítottak az ercsi járványkórházba kolera gyanuja alatt. Dömötör József dr. községi orvos megvizsgálta a betegeket és kolerában gyanusnak találta őket. Ma délelőtt Székesfehérvárról ideérkezett Lauschmann Gyula dr. főorvos, a ki szintén megvizsgálta a betegeket.

A Kolowrat vontatógőz Budapest és Zimony között teljesít szolgálatot. A múlt szerdán indult el Zimonyból, tíz uszályhajóval megterhelve. Vasárnap hagyta el Mohácsot, a hol szemet rakodtak be az inficiált szentelepről, a melyen eddig is több megbetegedés történt. A három fűtő valószínűleg ettől a szentől betegedett meg. A hajó most Ercsi előtt vesztegel a nyílt Duna.

Bajáról jelentik: Kissárvoly bajai külvárosban Kollár Béla vasuti munkás éjjel súlyos koleragyanus tünetek között megbetegedett. A bálrészeket a bakteorológiai vizsgálat végett felküldték Budapestre. Környezetét fertőtlenítették. Megállapították, hogy Kollár napokon át klozettisztitással foglalkozott. A járványbizottság Baján megalakult és utasította a városi tanácsot, hogy béreljen járványkórház előljaira alkalmas épületet és gondoskodjék a kórház felszereléséről.

Szekszárdról jelentik: Sióagárd községben Mozolán József földműves koleragyanus tünetek között megbetegedett. A beteget az alispán a járványtelepre akarta szállíttatni, de a lakosság kijelentette, hogy semmi pénzért nem vállalkozik a koleragyanus beteg elszállítására. Az orvosok se embert, se kocsit nem bírtak szerezni az egész községben.

Mohácsról jelentik: Nagynyáradon Krinter Jánosné, Lancsokon pedig Rab Mátyásné koleragyanus körülmények között megbetegedett és meghalt. Mindkettőt felbontták és beleiket felküldték Budapestre a bakteorológiai intézetbe. Ezzel a koleragyanus halottak száma Baranyamegyében tizenötökre emelkedett. Az al-

ispán rendeletére Mohácsra az iskolákat bezárták.

A német császár utja megváltozik.

Pécsről jelentik: Az utóbbi időben Mohácsra előfordult koleraesetek következtében Vilmos császár megváltoztatta utiprogramját. Az udvari különvonat el fogja kerülni Mohácsot Villányánál és Pámonostor felé megy, ahonnan a mostanában megnyílt vicinális vasúton Kiskőszegre érkezik. Innen a német császár a karapancsai területre kocsizik. A menetrendváltás részleteit most dolgozzák ki.

Koleralaboratórium.

A belügyminiszter körrendeletben értesítette Arad város közönségét, hogy a koleragyanus betegek ürülékét és a hullák bétartalmát a hó 18-ikától az állam által ujonnan létesített koleralaboratóriumba küldjék, amelyet a Gyáli-ut 7. sz. házban rendeztek be. Figyelmezteti a körrendelet a hatóságokat, hogy a belek csomagolásánál szigorúan tartassák be a törvény rendelkezéseit, mert az ebből származó bajokért a küldőt éri a felelősség.

Az igazságügyminiszter és a kolera.

Tegnap érkezett le az aradi törvényszékhez az igazságügyminiszter rendelete, amely a kolerára való tekintettel megtiltja, hogy a rabok hozzátartozói ruhaneműket és ételeket adjanak be a raboknak. Arról azonban megfigyeztetett a miniszter, hogy a főtárgyalásokra gyakran idéznek meg a kolerával megfertőzött vidékekről is tanukat, akik sokkal nagyobb mértékben veszélyeztetik az egészséget, mint az ételek és a ruhaneműek, amelyek nagyrészt Aradról, vagy a megyéből kerülnek ki. Kíváncsinos volna, hogy azokat a főtárgyalásokat, amelyekre a kolerával megfertőzött vidékekről idéznek be tanukat, elnapolják addig, míg a járvány megszűnik.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi tisztviselők fizetésrendezése. A ma megtartott közgyűlés napirendjét összeállító főjegyző ugylátszik igen jól ismeri a városatyák gondolkodásmódját és szokásait, mert a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó tanácsai javaslatot a tárgyalás első pontján tűzte ki. A bizottsági tagok ugyanis már megunták ennek az évek óta húzódó kérdésnek örökös szereplését és csak úgy tarthatók együtt, ha mindjárt megnyitón ezt találja eléjük a tanács. Nos és ez a szelid raffinéria is esődt mondott. Nem használt a taktika, mert a fizetésrendezés ma is lekerült a napirendről. Agyonütötte a tanácsnak egy taktikai ballépése. Azt hitték, ha az új tervezetet majd zárt ajtók mögött, a nyilvánosság kizárásával állítják össze és megbeszélésül szervirozzák be a közgyűlésnek, akkor a már elfásult bizottsági tagok vaktában elfogadják, mert örülnek, hogy tuleshetnek rajta. Azonban Müller Károly keresztülhuzta ezt a számítást. Hivatkozva arra, hogy őt lelkiismeretes tanácskozás előlából küldötték választói a város közgyűlési termébe, nem velt hajlandó az előtte teljesen ismeretlen javaslatot még tárgyalás alapjául sem elfogadni, hanem a közgyűlés egyhangú helyeslése közt azt indítványozta, hogy az egész tervezetet a tanács javaslatával együtt nyomassák ki és cseszák szét, hogy mindenki alaposan foglalkozhassék vele. Így is határoztak. A tisztviselők várhatnak még egy fél esztendeig, mire a miniszter jóváhagyja a rendezést. Ez azonban elkerülhető lett volna, ha nem rejtik véka alá a terveket és így a legzselesebb körű megvitatás előzhetne volna meg a mai közgyűlést.

A gyilkos ügyvéd az esküdtek előtt.

— Szőke Jenő dr. bűnpöre. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14

Junius huszonharmadikán Szőke Jenő dr. szécsényi ügyvéd a nyílt utca során revolverrel agyonlőtte felesége szeretőjét: Reöck István dr. járásbírói jegyzőt. A vérbefullasztott családi dráma, s annak szereplőiről országos érdeklődés nyilvánult meg és ez az érdeklődés most ugyanolyan elevenen veszi körül a bírál előt és a szerencsétlen férjet, akit a ma megkezdett főtörvényszéki tárgyaláson von felelősségre a balassagyarmati törvényszék.

A rozoga törvényszéki épülettől a vármegyeházára költözött át a bíróság és itt tárgyalja az izgalmas jeleneteken bővelkedő bűntudást és annak lefolyását a következő tudósítást adjuk:

A tárgyalás megnyitása.

Kilenc órakor vonul be a törvényszék. Elöl az elnök. Megrázza a csöngtyűt és megnyitja a tárgyalást. Külön asztal mellett ül az ügyész. Komorképű, mogorva arc.

Az elnök: Vezessék be a vádlottat!

Siri esőnd támadt. Mindenki a tárgyalási terem sarkában elhelyezett spanyolfalra szegezi tekintetét. Előlép mögüle Szőke Jenő dr. Nyomában lépdel a szuronyos börtönr.

Szőke Jenő dr. görnyedthátú, képedő ember. Szájához szorítja zsebkendőjét, alig tudja elfojtani sirását, szeme beesett, vörös a sok könnytől. Fekete szakett van rajta, orrán ovikker, arca el van torzulva. Egész testében meg-rázkódik, mikor így szólítja meg az elnök:

— Szándékos emberöléssel vádolt Szőke Jenő ügyvéd, ugyebár? Hol született?

És megszólal tompa, eleinte alig érthető, nyomott hangon a vádlott:

— Az vagyok. Születtem Rimánócon 1878-ban, október 28-án.

Az elnök: Családosa? Van gyermeke?

Ezt a kérdést nem bírja el Szőke Jenő. Feltör melléből az elfojtott sirás és szinte kiabálva felel:

— Két gyermekem van!

A gyöngébb idegzetű emberek a hallgatóság között erre a hangra felzokognak.

Megszólal ismét az elnök: Jöjjenek be a tanúk.

Bevonulnak. Számra huszonhárman vannak. Legnagyobb részét parasztemberek, parasz-asszonyok, köztük egy kis fiú és csak két urirubás asszony. Az egyik feltűnően magas, nagyon szép, a másik is csinos nő: Szőke Jenő dr. nővérei. A magas fekete asszony, amint belép, megcsókolja a vádlottat, aztán a tanúk közé áll.

Most szólásra jelentkezik a vádlott védőtízvédje, Feledi Jenő dr. és jelenti, hogy Szőke Jenőné nem jöhet el, mert rosszul érzi magát, a Magyar Király-szállodában fekszik, de rendelkezésre áll a bíróságnak. E szavakra a vádlott rendkívül figyel, szeme kidülled, úgy néz a védőre. Ez az első hír, amit fogsága óta feleségéről hall.

Jelenti most az elnök, hogy a védelem kívánságára orvosszakértők meghallgatását rendelte el a törvényszék.

Kenedi Géza dr. védőügyvéd kéri a bíróságot, hogy Németh Ölon királyi törvényszéki orvost és egyetemi magántanárt fogadja el orvosszakértőül, mint a védelem ellenőrző orvosát. Németh dr. jelen van és a bíróság elé áll.

Tudatja az elnök, hogy a megidézett tanúk közül néhányan nem jöttek el, így Hoff-

mann Sándor. Ez az a tanu, aki állítólag első ízben bolygatta föl Szőke Jenő dr. családi boldogságát. Az idézéssel nem lehetett megtalálni a lakásán s ezért a törvényszék intézkedett, hogy a budapesti tőzsdére küld távirati idézést, mert időközben Hoffmann Sándor tőzseügynök lett.

Következik az esküdtszék megalakítása. Fölolvassák a neveket és az ügyész egyremásra mindenkit visszautesit. De a védő is gyakran él a visszavetési joggal. Ugy látszik, az a cél, hogy lehetőleg parasztemberekből alakuljon meg az esküdtszék.

Az igazmondó bíróság végre együtt van: Kétes János molnár, Vig Károly magánbivaltalnok, Paulovics Béla kőfaragó, Rádi István cipész, Razdik Géza mészáros, Králik Mihály asztalos, Makka Ignác városi bivaltalnok, Balassa Lajos gazdatiszt, Jónás Enil téglagyáros, Hatlik Pal asztalos, Horvát Nándor kovács, Beke Lajos vármegyei aljegyző. A két pótesküdt: Pekácsi István földbíró és Győri János szabó

A bírák ember.

Az elnök: Szőke Jenő! A büntető törvénykönyv 279. szakaszába ütköző, előre meg nem fontolt szándékos emberöléssel van vádolva, hogy Reöck Istvánt Szécsényben revolverrel megölte. Megértette a vádat?

A vádlott (elfojtott hangon felel): Megértettem.

Az elnök: Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Nem. Beismerem, hogy elkövettem a tettet, de azért még sem érzem magam bűnösnek. Végtelenül szerencsétlen ember vagyok. Nagyon szerettem egy asszonyt és nagyon szerettem barátomat is...

Hangját elfojtja a sirás. Egész testében remeg. Egy kissé töltos kiáltással beszél. Nagysokára összeszedi magát és folytatja:

— Engedje meg a tisztelt esküdbíróság, hogy röviden elmondhassam élettörténetemet.

— Harmincegy éves vagyok. Atyám kormárcos volt. Két testvérem él. Nővérem, a ki negyvenöt éves és bátyám Ganz győri mérnök. Én vagyok a legfiatalabb. Testvéreim már felnőttek, mikor én hároméves koromban elvesztettem atyámat, árván maradtam. Atyám vagyónából én ránt ezer korona jutott. Ugy rendelkezett atyám, hogy anyám mostohatestvére legyen gyámom és hozzákerültem hároméves koromban nevelésre Szécsénybe.

Enek az embernek, gyámomnak éjjeli kávéháza volt. Csak a neve volt éjjeli kávéház, inkább rossz hírű helynek lehetett mondani, ahol egész éjjel dorbézolások folytak. Ebben a környezetben nevelkedtem. Képzeltetn, hogy a kis gyermek lelkületére milyen rossz hatással volt ez. Azt hiszem, hogy buskomorzságot, amely azóta sem hagyott el, ott szerztem. Rokonaim kívánságára a vármegyei árvaszék elrendelte, hogy vegyenek el erről a helyről. De mivel nevelőatyámnak tartásomért pénz jött és neki erre a pénzre szüksége volt, kijárta, hogy ezt a rendelkezést visszavonják és engem erőszakkal vittek el a tanítótól, ahová beadtak. Nyolc éves voltam. Elnéztem, hogy az asztal körül futottam, menekültem a csendőr elől, aki azért jött, hogy visszavigyen régi gyámomhoz és a csendőr a szurony hágyát szegezte nekem, így kényszerítet, hogy kövessem a gyűlölt helyre.

Láttam és megszerettem...

Mikor kijártam az eleri iskolát, Losonca kerültem gimnáziumba. A felsőbb osztályokat Besztercebányán tanultam, ott is érettségiztem. Diákkoromban Besztercebányán, ahol ismeretlen voltam, ugyanolyan helyre kerültem

lakni, mint a mió gyámtyám éjjeli kávéháza volt. Egy izben razzát tartottak és engem is a rendőrségre vittek. Budapesten jogászodtam. Valamennyi szigorlatomat kitüntetéssel tettem le. Balassagyarmaton voltam törvényszéki joggyakornok, majd Erdélybe mentem ügyvédi gyakorlatra és lettem az ügyvédi vizsgát. Szécsényben telepedtem meg. Huszonöt éves voltam ekkor. Én, aki sohasem éreztem a családi élet jótéteményét, elhatároztam, hogy megismerem. Feleségemmel ott Szécsényben találkoztam először. Akkor látogatoba jött rokonaihoz. Az utcán láttam meg, megszerettem s alig kétszer beszéltem vele, megkértem a kezét. Megnyert nagy szívjóságával. Férj és feleség lettünk. Két gyermekünk született. Egy leány, a ki most öt éves és egy fiú, aki most töltötte be harmadik évét. Családi életem boldog volt. Igaz, néha összekocantunk, de mindig jelentéktelen dolgok miatt, főleg pénzkérdésen. Feleségem, a ki jómódban nevelkedett, nem tudta felfogni, milyen nehéz pénzt keresni és többet költött, semmint én bírtam. Ezért civódtunk, de ki is békültünk. Így éltünk, kérem alázattal. Sok látogató járt házukhoz. Én nem szerettem a társaságot. Legkedvesebb sétálólóhelyem a temető volt, kedvenc olvasmányom a biblia. De azért örültem, hogy feleségem mulat.

Elvonuló felhők.

Négy éve annak, hogy Reöck István Szécsénybe jött. A legesimpatikusabb, a legnemesebb és legszebb jellem, akit valaha megismerem. Megszerettem, megbarátkoztam vele és mondhatom, talán ő volt egyetlen jóbarátom. Végtelenül szerettem. Sohasem hittem volna, hogy feleségem olyasmi követhet el, a miről, sajnos, később meggyőződtem. Feleségem ugyanis gyermekkedélyű, végtelenül jólelkű, valószínű gyermek volt. Nem tehetek róla — e szavaknál keservesen sirva fakadt a vádlott — ma sem tudok rá haragudni.

Gyermek volt és ez az én vesztém. Hoffmann Sándor béli egyszer fölkeresett irodámban. Megbeszéltük vele, aki akkoriban kien sem volt, hogy Ráros fürdőre megyünk nyaralni, ahol Hoffmannéknak kastélyuk van. Feleségemmel és gyermekeimmel két szobát kaptam. Minden reggel benttem irodámba és csak este jöttem haza. Egy este, alig értem haza, elém állott feleségem és így szólt hozzám:

— Te olyan buskomor vagy. Nem illünk egymáshoz. Nem akarlak megcsókolni, nem akarok rosszat tenni, inkább váljunk el.

Nagyon elképedtem. E-e elbeszélte, hogy Hoffmann magigérte neki, ha elválak tőlem, elveszi feleségül. Odálgortam rajta, hisz Hoffmann alig egyszer kétszer beszélt vele, nem is lakott a kastélyban. Beismerem, megváltam a feleségemet, hogy viszonya van Hoffmannal. Ő behívta gyermekeit, mindkét kezét a gyermekek fejére tette, úgy esküdött meg, hogy sohasem volt viszonya Hoffmannal. Fölkerestem Hoffmannat és ő becsület-szavára foradta, hogy köztük nem volt semmi. Elhatároztam, hogy elvátok feleségemtől. Táviratoztam rokonainak, hogy jöjjenek. Megállapodtam velük aztán, hogy visszaadom a husz-ezer korona hozományt, holott erről nem volt irás és nem lettem volna köteles visszafizetni, de arra is köteleztem magam, hogy neki adom annak a pénznek a felét, amelyet azóta kerestem, sőt azonfelül még tízezer koronát. És nagyon megjutottam feleségemet. Amint erről tárgyaltunk, sirva fakadt és így szólt: Mi lesz gyermekeiből?

Mind a ketten sirunk és a vége kibékülés lett. Elhatároztuk, hogy együtt maradunk. Elmentem akkor jóbarátomhoz, Reöck István-

hoz. Megkérdeztem tőle, mit kell tennem Hoffmannal. Reök azt felelte, hogy ezt a dolgot másként mint párbajjal nem lehet elintézni. Mikor Hoffmann megkérte feleségem kezét, — mondotta Szőke — még az én feleségem volt, tehát súlyosan megértett engem. Párbajoznom kell. Provokáltattam Hoffmannat, megverekedtem vele. Egyik segédem Reök István volt.

Kiderül a titok.

Elérkeztem most a szomorú délután elbe széléséhez. Junius 23 án volt. Délután öt és hat óra között irodámban dolgoztam. Bejött hozzám a feleségem és sétálni hívott.

— Látod, fiam, dolgom van. Menj valamelyik barátnőddel. Ugy is volt. Szőrényi Bélánéval ment sétálni. Beesteledett, nyolc óra is elmult már és ő még mindig nem jött haza. Nagyon izgatott voltam. Közben szóltam a kisasszonynak, hogy fektesse le a gyermekeket, mert úgy látszik, feleségem nem gondol a hazatérésre. Szomorúan ültem az asztalnál, vártam az asszonyt. A kisasszony, aki ott volt mellettem a szobában, körülöttem sürgölődött. Ez a lány négy polgárit végzett, intelligens, jó lelkű teremtes. Egyszerre megszólalt:

— Doktor ur, már régen akartam valamit mondani... Nem folytatta tovább. Faggattam, éreztem, hogy valami nagyon fontosat szeretne mondani. Annyira izgatott voltam, hogy szinte sirva kérleltem, beszéljen. E-re Nagy Margit, a nevelőnő, elmondta, hogy azon az éjszakán, mikor én Pesten jártam politikai ügyekben, ott halt feleségemnél Reök István dr. Nem hittem fülemnek. Rohantam ki a cselédekhez. Eszembe jutott, hogy maga Reök küldött Pestre. Lelkemre kötötte, hogy menjek el a 48-as pártba, sánczaim vannak, ha föllépek ellenzéki képviselőjelöltnek. A szakácsnő nyíltan megmondta, hogy azon az estén féltiz óra tájban feleségem kétszer is, háromszor is kiment a kaput, mintha várna valakit. Látták napközben, a mint a kapukulcsot beajazta. A cselédek ebből gyanút fogtak. Leskelődtek az ablaknál. Látták jönni Reök Istvánt. Féltizenegy óra volt. Reök bement a szalonba, onnan a hálószobába. Csak kakasszóra, hajnalban távozott el — így beszélt szakácsnőm.

Mikor ezt megtudtam, mint az örült szalagáltam föl és alá a szobában. Kétségbeesetten téptem hajamat. Ekkor lépett be az asszony. Rák állítottam:

— Mit tettél, szerencsétlen!
Feleségem nyomban így felelt:
— Nem igaz, egy szó sem igaz!
— Ne tagadd! Házaságtörő vagy!
— Nem igaz — mondta ismét.
— De mikor tanuk vannak rá! Eddig szerettelek, most hogy hazudsz, megvetlek.
Az asszony megtörött és vallott:
— Beismerem. Mikor Pesten voltál, elvesztettem eszemet. Beeresztettem magamhoz Reöket. Nem tudtam ellenállni. Kért és könyörgött.

Keservesen sirtam. Arra gondoltam, hogy főbe lövöm magam. Feleségem is sokogott. Azt mondta:

— Menjünk ki mind a ketten Amerikába. Majd azt tanácsolta, hogy haljunk meg közösen. De eszünkbe jutottak a gyerekek. Meg kell ölnöm Reöket — ez a gondolat villant agyamba — vagy kényeszeríteni fogom rá, hogy vegye el feleségül. Sirtunk egész éjszaka. Reggelig együtt voltunk.

Amint Szőke vallomásaiban ide ért, észrevette, hogy a hallgatóság sorából egy fényképész feléje irányítja a gépét.

— Ne méltóztassanak fotografálni —

fordult a fényképészhez — elég szerencsétlen vagyok én így is.

Az elnök (részről a fényképészre): Vigye el azt a fényképezőgépet. A fotografus kimegy, Szőke pedig folytatja.

— E utaztam Besztercebányára és amikor onnan visszaérkeztem, ott találtam feleségem anyját. Anyósom nem állott szóba feleségemmel, pedig — amint később bevallotta — az anyja előtt letagadta, amit nekem bevallott.

Reök István tragédiája.

Másnap reggel újra az a terv érlelődött meg bennem, hogy mégis elmegyek Reökhöz. A cseléd mondotta, hogy az irodában két ember vár. Nem álltam szóba velük, mert sok dolgom volt. Pestre kellett mennem és a Reök dolgot is el akartam intézni. Utközben eszembe jutott az utazásom, visszamentem a felöltőmért, amelyben, mint hogy néhány nappal ezelőtt hosszabb kocsit utam vidékre — revolver volt. Még láttam utközben a postaszolgákat a posta előtt, amiből tudtam, hogy korán van, mert még nem osztották ki nekik a leveleket. Nem is hittem, hogy Reöket, aki rendszeren negyed tízkor kel, már ébren találom. Legnagyobb meglepetésemre, a korai idő dacára, a cukrászda előtt szembetalálkoztam vele. Szép, magas fiatalember volt, ismeretes fénhéjázó modoráról. Nyolc tíz lépésről meglátott és fénhéjázva kiáltott rám:

— Servusz Szőke!

Elfogott az indulat. A sors szembahozott életem megrontójával, nem tudtam mi történik velem, előrántottam a revolvért és lőttem; azután már csak arra emlékszem, hogy otthon voltam, két kollégám jött hozzám, akik mondták, hogy jelentsem fel magam.

Nekem egyetlen gondom az a szerencsétlen fiatalember volt.

— Orvost! Tanárt hívja'ok! — mondtam, mikor a történetről értesültem. Megnyugtattak, hogy sikerülni fog Reöket megmenteni.

Én kocsira ültem, bejöttem Balassagyarmatra. Néhány nap hijján negyedéve vagyok itt, én, a legszerencsétlenebb ember a világon.

Szőke vallomása után az elnök szünetet rendel.

Szemtanuk kihallgatása.

Szünet után a tanukihallgatásokra került a sor. Az első tanu Kiss Pál 53 éves béresgazda, szécsényi lakos, aki a következőket adja elő:

— Junius 25-én ifjú Okolicsányi Pállal jöttem ki Bojáré cukrászboltjából. Mikor pár lépésnyire voltunk az üzlettől, akkor jött át Szőke dr. a posta felől. Köszöntünk neki, de ezontul nem ügyeltünk rá. Hirtelen lövést hallottunk és láttuk, hogy Reök elsápad. Odaugrottam Szőke dr. hoz és megragadtam a kezét. Rámivalt:

— Menjen, mert maga is meghal!

Kiszökött a kezeim közül és még háromszor elsütötte a revolvért. Odakiáltottam Reöknek, hogy meneküljön, mert agyonlővi ez a dühöngő ember. De már késő volt. Csak a negyedik lövés után vészorgott a kapu alá. Megkérdeztem tőle, kapott-e golyót?

— Nem tudom, felelte Reök. Megnéstem és láttam, hogy vérzik. Emlékszem, hogy az első lövés után Szőke dr. felkiáltott: „Most megboszultam magamat!”

Hírók: Köszönt-e maga a vádlottnak és nem vette észre rajta különösebb izgatottságot?

Tanu: Köszöntem neki. Hogy elfogadta a köszöntést, arra nem emlékszem, de azt láttam, hogy a jobb kezét a zsebében tartotta.

Különösebb izgatottságot nem tapasztaltam rajta.

A következő tanu ifj. Okolicsányi Pál 36 éves szécsényi kertész, aki ezeket vallja:

— A kérdéses reggelen Kiss Pállal jöttem ki Bojáréé. Pár lépésnyire találkoztunk Szőke dr.-ral. Köszöntünk neki. Alig távoztunk el tőle, lövést hallottam és láttam, hogy egy urra lövöldöz és folytonosan azt kiabálja: „Megboszultam magamat, megboszultam magamat!” Odaugrottam és meg akartam fogni, de kiszabadította magát. Körülbelül két lépésnyire lehetett Reöktől. Mikor találkoztunk vele, elég nyugodtnak látszott, mikor lött, először célzott. Összesen négy lövést hallottam. A lövések után már izgatottabb volt a doktor ur.

Kenedi dr. védő: Konstatálom, hogy a tanu a vizsgálat során azt vallotta, hogy Szőke dr. nagyon izgatott volt a lövések megtétele előtt is.

Tanu: A vizsgálatkor magam is izgatott voltam és nem tudom, mit mondtam. Most azonban tisztán emlékszem mindenre. Ugy történt, ahogy most elmondottam.

Részletek a gyilkosságról.

Czenter József ötvennyolc éves szolga ezeket mondja:

— A kérdéses reggelen a postára mentem. Az uton találkoztam Szőke dr.-al és köszöntem neki. Visszaköszönt. Az ügyvéd ur Markovitsné házára állott és vissza vissza nézett. Azután átment a cukrászda felé, ahonnan Reök jött. A vádlott mindjárt rálőtt. Reök odaugrott az akácfa felé és igyekezett elbujni. Megragadtam Szőket, de kitértette magát a kezemből és Reök után rohant. A küzködők először három lépésnyire állottak egymástól. Mikor Szőke átvágott az úton, jobb kezét a zsebében tartotta és sietett. Különösebb izgatottságot nem vettem észre rajta a lövés előtt. Utána már izgatottan hadonászott. Többször láttam reggelenként Szőket a postára menni.

Ügyész (a tanuhoz): Talált-e a második lövés is?

Tanu: Az első lövés talált, a második a fa héját érte, a harmadik megint talált, a negyedik lövés a levegőbe ment.

Vádlott: Hogy lehet az, hogy maga látta, melyik golyó talált, holott legalább 12 lépésnyire állott.

Tanu: Fentartja állításait.

Özv. Markovits Gusztávné 42 éves, tanító özvegye, szécsényi lakos, ezeket adja elő:

— Az eset reggelén Szőke dr. mellett haladtam el. Láttam, hogy nagyon izgatott. Nyomban rá lövést hallottam, aztán ezt a kiáltást: „Megboszultam magamat!” Átrohantam az uttesten, mert rokonomat Stégernét féltettem, aki nagyon kiabált. Négyezer lött Szőke dr. Mikor az ügyvéd ur mellettem elhaladt, nem köszönt nekem, holott ezt máskor meg szokta tenni. A kezét a zsebében tartotta. Reök az első lövés után menekülni próbált, de a vádlott körülötte keringett és folyton célzott rá.

Racsaák Józsefné 61 éves asszony így vall:

— Az eset reggelén lövést hallottam. Kiugrottam a házból és láttam, hogy az ügyvéd ur rálő Reökre.

A tanu a kérdésekre zavarba jön és összevissza beszél.

Müller Rezső 30 éves szécsényi kereskedő következik ezután.

— Junius 25-én reggel üzlettem előtt az utcán állottam és láttam Reöket hivatalába menni. Szőke az utca másik oldaláról átvágott, előrántott egy revolvért és szó nélkül rálőtt Reökre. Az első lövés után Reök egy akácfa mögé igyekezett elbujni, de Szőke utána ment

és folyton puffogtatta a fegyvert. Szökénét sokszor láttam Reöck István lakása előtt sétálni. Egy ízben kijött Reöck a lakásából és cigarettát vett nálam. Szökéné akkor is ott sétálgatott. Reöck megvárta, míg az asszony befordul a sarkon és az ellenkező irányban távozott. Ugy látszik kerülte az asszonyt.

Kenedi dr.: Tud-e tanu arról, hogy Reöck szoknyák után futkosott?

Tanu: Nincs tudomásom róla. Annyit tudok, hogy parasztlakodalmakra eljárógatott és reggelig mulatott.

Virág Róza szobalány ugyanúgy vall, mint Racsákné.

Scheiben László 26 éves írnok ezeket mondja:

— Az eset reggelén Reöck előtttem jött ki lakásából és ment lassan az utcán. Singer dr. háza előtt Szöke szembejött vele és rálőtt. A lövés után a jegyző a hasához kapott, a másik kezével pedig megragadta Szöke karját, az ügyvéd azonban kiszabadította magát és még háromszor elsütötte a revolvert. Reöck a cukrászda kapuja alá ment. Szöke dr. arca lövés közben egész fel volt dülve, annyira, hogy mikor azoltam hozzá, nem ismert rám.

Kenedi dr.: Reöck futkosott-e szoknyák után?

Tanu: Nem.

A tanukat ezután megeskették és a tárgyalást egy óra után félbeszakították.

Délután három órakor folytatták a kihallgatásokat. Elsőnek Stéger Istvánné takerékpártári tisztviselő neje került sorra, aki ezeket mondotta:

— Láttam, amikor a két férfi találkozott. Reöck üdvözölte Szökét, aki azonban revolvert rántott elő és négyszer rálőtt. Az első lövés után Szöke dr. így kiáltott fel:

— Megboszultalak nyomorult kutyá! Így jár, aki tönkretesz más családi boldogságát!

Zárt ajtók mögött.

A tanu kihallgatása után elnök utasítást ad, hogy Szökénét hívják elő. Nagy mozgás támad. Szöke dr. felugrik, körülnéz és zokogni kezd. Ekkor felemelkedik Kenedi Géza dr. és a bűnvádi perrendtartásra hivatkozással zárt tárgyalás tartását kéri, mert a Szökéné vallomásaiban foglaltak a közérkölciséget sértik. A bíróság határozathozatalra vonul vissza.

Negyed ötkor megjelenik a bíróság és az elnök jelenti, hogy helyt adtak a védő kérésének és zárt tárgyalást rendelnek el. Felszólítja a közönséget, hogy hagyja el a termet, ami hangos zugás között meg is történik.

Hoffmann Sándor gyáros, akit a bíróság táviratilag idézett meg, délből Balassagyarmatra érkezett. Szökéné délelőtt nagyon rosszul volt. Konyakot itattak vele, amitől némileg magához tért. A városban lázas, izgatott a hangulat.

A szép asszony nővérei.

A zárt tárgyalás után Salzer Albert doktor 39 éves budapesti lakos, Szökéné testvére tanuskodik arról, hogy huga szerelemből ment férjhez és jó viszonyban élt a férjével. A dráma előtti napon testvére még mindent tagadott. Mikor a tanu anyjával megörkezett Szécsénybe, az anyja előtt sem akart bevallani semmit. Végre heszas faggatás után elmondotta a történeteket az anyjának és a férjének. Teljesen kétségbe volt esve a férj. Mi tanakodtunk, hogy mit tegyünk. Ezután a vádlott elment az irodába. Ez reggel hat órakor történt. Mikor haza jött, így eszt:

— Megboszultam magam, különös baj nem történt, a saját lábán ment haza Reöck.

— Két nappal utóbb hallottam arról, hogy

mikor Reöck Szécsénybe jött, így nyilatkozott volna Szökénéről:

— Ez az asszony a szeretőm lesz.

A Hoffmann-esetben az asszony nem volt kompromittálva. Tudomásom szerint a vádlottnak sem volt viszonya a nevelőnővel. Mikor a Hoffmann eset után kibékült feleségével, a legnagyobb szeretettel viseltetett iránta.

A vádlott hisztérikus, izgatott természetű. A vádlott faggatta a nejét, mi igaz a Hoffmann-esetből, de az sohasem vallott olyasmit a mi kemprimittáló lett volna. Azt hiszem, hogy nővéremet Reöck szuggerálta. Bevallotta a hugom, hogy ő maga olajozta meg a találka napján az összes zárat és a kapukilócsot és ő maga eresztette be Reöck Istvánt. Szöke már az eset előtt anyáknál Besztercebányán rendkívül izgatott volt. Se nem evett, sem nem aludt, olyan volt mint egy órült. Elmondotta nekem a nővérem, elbatározta, hogy férjével közösen meghalnak és ő arra kérte a férjét, hogy löjje agyon.

Dr. Schwartz Samuné besztercebányai orvos neje, Szökéné nővére: Tudomásom szerint Szökék házassága boldog volt és csak akkor volt közöttük oivakodás, mikor sógorom ideges volt a Hoffmann-eset miatt. A gyilkosság előtti napon sürgőnyt kaptam, melyet férjem bontott fel. Azután Szécsénybe utaztunk. Sógorom rendkívül izgatott volt, egész este sirt. Anyám kérdezősködött szomorúsága oka felől és ekkor elmondotta mit követett el a neje. Az asszony visszautasította ezt a gyanúsítást, de reggel bevallott mindent. Részleteket nem mondott el. Sógorom kilenc óra tájban elment otthonról és azontul nem láttam, csak az eset után. Mikor sógorom Besztercebányára jött, azt mondotta anyáknak, hogy kényszeríteni fogja Reöcköt, hogy vegye el nővéremet.

Hoffmann Sándor vallomása.

Hoffmann Sándor tőzsdebizománys: Zavarában római katolikusként mondja magát. Előadja, hogy a vádlottat még jogász korától, nejét pedig csak három év óta ismeri. Szökék egy nyarat az ő kastélyában töltöttek. Akkor nagyon megszerette az asszonyt. Egyszer aztán, mikor a házastársak összevesztek, Szökéné is bevallotta, hogy szereti. Közöttünk — ugymond — a legideálisabb viszony volt és én megígértem az asszonynak, hogy ha elválk férjétől, feleségül veszem. Később kibékült Szöke a feleségével, ő maga párbajra hívott és neki lovagias elégtételt adtam. Szöke maga is elhitte, hogy nekem a feleségével nem volt bűnös viszonyom és párbajra csak azért hívott ki, mert a feleségével a háta mögött házassági tervről beszéltem. A párbaj Reöck tanácsára történt.

A tárgyalást este 7 órakor fejezték be és holnap folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tizennégy baka reggelije. Ilyen oim alatt néhány hét előtt megemlékeztünk arról a becsületsértési tárgyalásról, amely a kisjenői járásbíróiág előtt lefolyt. Ma hozta meg a járásbíróiág ez ügyben az ítéletet és Taubner Nándor segédjegyzőt az Hichner Lajos kereskedő sérelmére elkövetett becsületsértés vétsége miatt negyven korona pénzbüntetésre ítélte, melyet nem fizetés esetén két napi fogházra fognak átváltoztatni.

Törvény készül

a szanatóriumba való hurcolás ellen.

— A visszaélések korlátozása. —

(Fővárosi tudósítónktól.)

Arad, szeptember 14.

Állandó rovat lett az újságokban az „Ép ésszel a tébolydában”, a „Szanatóriumba hurcolt ifju” és egyéb kisebb nagyobb érdekesség, ami rendszerint családi perpatvarral kezdődik és a nagy nyilvánosság előtt játszódik le, izgalmas folytatásokban. Legutóbb Somoskeőy Géza szerencsétlen feleségének és Weisz Béla udvari cukrásznak esete foglalkoztatja a közhangulatot. Idestova a Schwarzernek nevezett idegpszichológiai igazságügyi intézménnyé kezd kialakulni és a fiatalok, de legalább is jó módu szerelmesei közvetlenül a fegyház és a börtön után emlegetik azokkal a sikkasztókkal együtt, akik egy meggondolatlan gesztussal trezörökbe nyulnak.

Nem kell sokat gondolkozni, jogászai elme nélkül is könnyen kitalálható, hogy a szanatóriumba hurcolás modern divatja a személyes szabadságnak elvén üt esorbát. Hiszen a mai ideges világban senki sem tudhatja, mikor válik veszedelmessé az emberlársai részére, azt meg épenséggel nem sejtethetjük, mikor kívánja valamely önző családi érdek, hogy orvosi segítséggel eltegyenek a láb alól. A szanatóriumokkal való ravasz visszaélések ujabban már az igazságügyi minisztérium kodifikáló osztályát is foglalkoztatják. Hiteles értesülésünk van róla, hogy a szanatóriumi botrányok külön törvényjavaslat alkotásának tervét elérték meg.

Az akció annyira érdekes és oly mélyen belenyulik szövevényes társadalmi, gazdasági, sőt családi viszonyokba, hogy érdemesnek tartjuk a közvéleményt a törvényszerkesztők szándékáról tájékoztatni. Az igazságügyminisztérium egy főosztályosja ezekben körvonalozta a készülő reformot:

— Valóban elérkezett már az ideje, hogy a személyes szabadság fiagránss megsértésének lehetőségét a jogrendből kizárjuk. Természetesen kényes kérdések vetődnek föl, hiszen tulajdonképp a szülőknél ugynevezett házi fegyelmi jogát érintené a gyökeres reform. Mindenesetre gátat kell vetnünk a könnyelműen kiállított orvosi bizonyítványok elé, amelyek sok katasztrófának voltak már előidézői és meg kell szigorítani a szanatóriumba való fólvétel módzatait. Egyszóval: a személyes szabadság ujabban garanciáiról kell gondoskodnunk, mert a mostaniak gyöngék és könnyen kijátszhatók.

Kiegészíti ezt a nagyérdékű véleményt az igazságügyi orvosi tanács egyik tekintélyes tagjának erről a kérdéstről szóló nyilatkozata:

— Magam is tapasztalom, — ugymond a kiváló professzor, — hogy egyes orvosok kissé elhamarkodva adtak bizonyítványt mindenféle elme és idegbajról. Az orvost ezért felelősségre vonni nem lehet. Az orvost eskütje kötelezi, hogy a diagnózist a legjobb tudása szerint állapítsa meg. Itt legfeljebb arról lehet szó, hogy minden esetben hatósági ellenőrző vizsgálat alapján lehessen szanatóriumba, vagy tébolydaba internálni olyan betegeket, akik hazamosabb ideje magánorvosi megfigyelés alatt állanak.

Ebből a két nyilatkozatból megállapítható, hogy a szanatóriumi kérdés előrehaladott stádiumban van és ha nem is a közeljövőben, de egy-két év múlva ökvetlenül maga a törvényhozás dönthet róla.

Hivők a papjaik ellen.

— Targyalás az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

A pécskai görög keleti román hivők egy része és az egyházi előjáróság között nincs meg az a harmónia, amely a főpásztor és a nyáj között szükséges. Személyi és más ellentétek folytán mondhatni állandó a viszálykodás; a hivők nincsenek egészen megelégedve papjaik munkálkodásával és ezt többféle módon kifejezésre is juttatták, sőt egy alkalommal annyira elragadták magukat, hogy a lelkészeket megakadályozták az istentisztelet megtartásában. Ebből kifolyólag bűnpör is keletkezett, melylyel ma foglalkozott az aradi törvényszék egyik büntető felebbviteli tanácsa.

A bűnper előzményei a következők:

Ez év husvét másodnapján buzasszentelőre gyűltek össze a pécskai román hivők. Különösen faluhelyen igen fontos vallási ünnepség ez, melynek során a hivők a papek vezetése alatt kimennek a gabonaföldekre és a csirázó búzát a pap beszenteli. A buzasszentelés napjára mindig nagy előkészülés folyik és ez alkalommal is több százan gyűltek egybe. Az emberek túlnemeseen várakoztak a templom előtt, de a papság nem jelentkezett. Végül is hosszas várakozás után kijött a templomszolga és kijelentette:

— Menjetez haza emberek, az esperes ur azt üzeni, hogy ma nem lesz buzasszentelés. Majd kihirdetik, mikor jőjjetek ismét.

Erre az üzenetre nagy zugolódás támadt a hivők között. Még nőtt az elégtelenség, amikor a szolga, akit mindenfelől ostromoltak kérdésekkel, kijelentette:

— Azért nem tartják ma meg a buzasszentelést, mert az ég be van borulva. A tisztelendő urak attól félnek, hogy megázna!

Ismerni kell a babonás dáumokhoz ragaszkodó, minden határozott napnak különös jelentőséget tulajdonító román népleletet, hogy az ember megérthesse azt a felbátorodást, amely az embereket elfogta a különös üzenet hallatára. Minden évben husvét másodnapján van a buzasszentelő. Csak akkor van ereje, hogyha ezen a napon történik. És a tisztelendő urak most más napra akarják elhalasztani olyan kicsinyes ok miatt, mint aminő az eső. Az emberek, akik különben is haragudtak a lelkészekre, valósággal lázongani kezdtek. Az egyikük, Novák Akszentie, lecsilapította őket.

— Bemegyünk Aradra a püspökhöz és elpanaszoljuk neki a dolgot. Megmondjuk, adjon másik papot nekünk. Ilyen papok nem kellenek. A püspök jó ember, meg fog hallgatni bennünket.

Ugy is történt. Novák Akszentie vezetésével néhány nap múlva nagy küldöttség jött meg Papp I. János aradi román püspök előtt és panaszt tett Barbu Demeter dr. esperes, Tamasdán István és Tamasdán Száva lelkészek ellen. A püspök végighallgatta a panaszokat, amelyek nagy látszik hatással voltak rá, mert megindította a vizsgálatot és az egyházi előjáróság helyettesítésére kirendelte Brád Demeter szemlaki lelkészt.

Mikor Barbuéknak ez tudomásukra jutott, szintén besiettek a püspökhöz és valószínűleg ellentétesen informáltak. Ugy látszik, sikerült a püspököt meggyőzniük igazukról, mert a következő vasárnap, a hivők legnagyobb meglepetésére, nem Brád Demeter celebrálta az istentiszteletet, hanem a régi lelkészek. Erre aztán megint kitört az elégtelenség, de most már nem lehetett a felragadt embereket meg-

békíteni. A következő vasárnap, amikor Barbu dr. a szószéken megjelent, a hivők lármázni, zajongani kezdtek és megakadályozták az istentisztelet megtartását. Oly elkeseredett volt a hangulat, hogy Barbu dr.-nak és társainak sietve el kellett hagyniuk a templomot, hogy a súlyosabb inzultusokat kikerüljék.

Novák Akszentie és társai ellen valláselleni vétség címén megindult az eljárás és a pécskai járásbíróság a 18 vádlottat egyenként 30–30 korona fő- és 10–10 korona mellékbüntetésre ítélte. A törvényszék ma helybenhagyta ezt az ítéletet.

Apponyi Albert

amerikai kortesuton.

— Mit keresett Roosevelt Eberhardon? —

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, szeptember 14.

Még mindenkinek élénk emlékezetében lehet Rooseveltnek magyarországi látogatása, az a három nap, amialatt a vendégszerető Magyarország és különösen a főváros kitüntető szerepet töltött keblére a szabadságszerető amerikai nép legnagyobb élő fiát. Pozsonytól Budapestig valóságos diadalmenet volt a nagy Teddy utja s az a fogadás, amiben Budapest gyorsan hevülő polgársága részesítette, örökké felejthetetlen marad mindazok emlékezetében, akik az ünneplésnek tanúi lehettek. A hála és a megilletődés olyan szavakat váltott ki akkor Roosevelt lekéből, a niknek visszhangja támadt túl a Kárpáton és bizonyára büszkeséggel és megelégedéssel töltötték el az amerikai magyarok szívét is, akik Roosevelt magyarországi látogatásában a testvériség kapcsát igyekeztek felfedezni.

Bizonyos, hogy Roosevelt ezzel a látogatással minden időkre biztosította magának az amerikai magyarok rekonszenvét. Kétszeresen érdekes ezért ennek a látogatásnak az a megvilágítása, amelyről feltétlenül megbízható értesülés alapján az alábbiakban számol be fővárosi tudósítónk:

Roosevelt Eberhardon.

A magyarországi Roosevelt-napok krónikájához tartozik, hogy a volt amerikai elnököt Pozsonyba érkezésekor Apponyi Albert gróf volt közoktatásügyi miniszter fogadta, aki az érdekes vendéget eberhardi birtokára vitte. Félnapot töltött itt az amerikaiak legnépszerűbb államférfia.

A lapok akkoriban nem tulajdonítottak különösebb fontosságot ennek az eberhardi látogatásnak. Nyílt titok volt, hogy Roosevelt és Apponyi grófot szoros és benső barátság kötelei fűzik egymáshoz, még abból az időből, a mikor Apponyi Albert minisztersége előtt Amerikában járt a Roosevelt, aki akkor elnöke volt az Egyesült-Államoknak, a nagy szónok hírében álló magyar államférfiut kitüntető figyelemmel látta vendégeül a washingtoni Fehér Házban.

Az eberhardi látogatás alatt Roosevelt is, Apponyi is szinte tüntetőleg hangoztatták, hogy a közös rekonszenz szült: ezt a találkát s a több óráig tartó bizalmas beszélgetésük során mindössze a régi emlékeket eleve nitették fel.

Akkoriban, a Roosevelt-láz kelles közepében senkinek sem juthatott eszébe, hogy ennek az eberhardi látogatásnak mélyebb jelentőséget is tulajdonítsen.

Pedig az eberhardi tanácskozásnak szenzációsan érdekes dolog adta meg a pikantériáját.

A kortes-Apponyi.

Roosevelt magyarországi látogatásának ugyanis nem az volt az egyedüli célja, amit nyíltan hangoztatott, hogy tudniillik európai körutja során meg akarja ismerni az anyaországbeli magyarokat is. Talán a magyarországi viszonyok érdekelték akkoriban a legkevésbé.

Az ex elnök főképpen azért ejtette utba Magyarországot, mert Apponyi Albert grófot meg akarta szerezni — kortesének.

Ugyancsak nyílt titok, hogy Roosevelt egyetlen becsvágya az, hogy az amerikai plébs bizalma Taft megbízatásának lejártakor megint őt töltsse be az Egyesült Államok elnöki székébe. Amerikai körutja, az afrikai vadászat s minden más lépése, amit ex elnöksége alatt eddig tett, mind ezt az egyetlen célt szolgáltatta. Mint vérbeli yankee, nagyon jól tudja, hogy a népszerűséget örökkösen ébren kell tartani.

Semmi kétség benne, hogy a yankeek rajongását ezzel az öntömjénezéssel sikerült is megszereznie. Am Roosevelt, mint okos és számító hadvezér, nem felejtette ki számvetéséből azt sem, hogy az Egyesült Államokban körülbelül hétszáz ezer magyar él, akiknek egyöntetű állásfoglalása hétszáz ezer voksot is jelenthet a számára. Hétszáz ezer szavazat! Ez tagadhatatlanul jelentős tényező még Amerikában, a nagy méretek országában is. Mindenesetre akkora, amelyért érdemes egy kis utat tenni New Yorkból — Eberhardig.

A magyarok a föld bármely tájékán is magyarok maradnak s szívük haza húz a szöke Tisza partjára, meg a dunaparti cifra palotához, amelyben a lelkesítő szónok — Apponyi Albert gróf.

Igy jutott Roosevelt, aki Apponyi szónoki erejét közvetlen tapasztalásból ismeri, arra az ötletre, hogy az amerikai magyarok szavazatainak megszerzésére Apponyit kéri fel kortesül.

Apponyi Amerikában.

Igy lett aztán Apponyiból, az ex-elnök ismerőséből, a Roosevelt bizalmas barátja. Az eberhardi kastélyban a nagy Teddy természetesen igazi magyar vendégszeretettel fogadta, amely nem ismer semmiféle utógondolatot.

S amikor Roosevelt megpendítette a kortesut ideáját, Apponyiban is felébredt a természetes hiúság s egy-kettőre kész volt a meg egyezés.

Apponyi Albert gróf határozott ígéretet tett Rooseveltnek arra, hogy még ennek az évnek folyamán ellátogat Amerikába, sorra járja a vidékeket, ahol magyarok laknak s mindenütt valóságos mépgyűlés keretében szónoklataival szavazatokat toboroz Roosevelt számára.

A két államférfiu Apponyi amerikai látogatásának apróbb részleteit is megbeszélte Eberhardon. Roosevelt megígérte, hogy a fogadás részleteiről személyesen gondoskodni fog.

Az amerikai magyar egyesületek néhány héttel ezelőtt értesültek hivatalosan arról, hogy ismét vendégük lesz Apponyi Albert gróf. Természetes, hogy kitörő örömmel és lelkesedéssel fogadták a hírt, mert a magyarok társadalmi téren való összetartozását is nagy mértékben elősegítheti Apponyi szónoklatinak varázsereje. A látogatás időpontjának meghatározásában Roosevelt szabad kezet engedett barátjának, csupán az volt egyetlen kikötése, hogy a látogatás még ebben az évben megtörténjék.

Nem lehetetlen, hogy Apponyi Albert gróf egy-két hét múlva már utnak is indul. Kisérteben hír szerint több függetlenségi politikus is lesz.

Somoskeőy ismét fogoly.

— A budapesti vádtanács döntése. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, szeptember 14.

Ismeretes, hogy Somoskeőy Géza, a világ-hírű magyar szélhámos a napokban erőszakkal szanatóriumba hurcoltatta feleségét, Kovács Ilonát, akinek Budapesten az Andrássy-úton van virágzó csemege-üzlete. Somoskeőy évekig viszonyt folytatott az asszonnyal a pár évvel ezelőtti feleségül vette, aztán pedig külföldre ment, ahol sok csalást, betörést követett el.

A minap hazaérkezett Londonból és magával hozta londoni kedvesét, aki se nem szép, se nem fiatal. Minthogy a hírhedt szélhámosnak pénzre volt szüksége és feleségéhez eredménytelenül kunyorált, elhatározta, hogy az Andrássy-úti csemege-üzletet magának fogja megkaparintani. Evégből egy orvossal bizonyítványt állított ki, hogy neje, Kovács Ilona elmebajos és szanatóriumi kezelésre van szüksége. A bizonyítvány alapján a hatósági orvosok erőszakkal elhurcolták a nőt. Csak napok múlva derült ki Somoskeőy stiklijé és Kovács Ilona Vázsonyi Vilmos dr. ügyvéd segédelmével kiszabadult a szanatóriumból.

Most aztán Somoskeőy került bajba. Felesége rablás és személyes szabadság megsértése miatt följelentette és a rendőrség letartóztatta. Tegnapelőtt a vizsgálóbíró szabadon engedte. Az ügyész azonban fölfolyamodott a határozat ellen a budapesti törvényszék vádtanácsához, amely ma délután mondott határozatot az ügyben. A vádtanács úgy döntött, hogy Somoskeőy ismét le kell tartóztatni és fogva kell tartani a ez alapon a gonosz embert, akit a minap csak fölételelesen engedtek ki a fogházból, már újból letartóztatták.

A vádtanács döntésének érdekes az indoklása. Megállapította a vádtanács, hogy nem felel meg a valóságnak Somoskeőy ama kijelentése, mintha Kovács Ilona Andrássy-úti csemege-üzlete az ő közös szerzeményük volna, mert a boltot Kovács Ilona szorgalmas munkájával egyedül szerezte és virágoztatta fel. Az a tény, hogy Somoskeőy életveszedelemesen fenyegette, majd szanatóriumba hurcoltatta Kovács Ilonát és hétezer koronát a gyümölcsös bolt kasszájából kivett, kimeríti a személyes szabadság megsértésének és a lopás büntetésének tényállásait.

Azonkívül az országos büntetői intézet jelentése szerint Somoskeőyt külföldön hatszor büntették csalások miatt, a zsebében talált utlevél pedig arra enged következtetni, hogy szokni akar. Ezért el kellett rendelni fogvatartását.

Somoskeőy és védője felfolyamodást jelentettek be a határozat ellen.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Heliogabalus. A rómaiak történetének egy rendkívül érdekes és megrázó eseményét láthatni az Uránia műsorán. Pompás kép vezet el becsüfűket a római életbe és mutatja le a kegyetlenül igazságos népleket, amely a kegyelet megsértéséért még császárával szemben sem ismer kivételt és kegyelmet. Marcus Aurelius Antonius, akit szépsége miatt Heliogabalusnak (Napieten) hívtak, Krisztus után a 220. esztendőben uralkodott. Heliogabalus a Palatinus dombon pompás templomot építtetett és ott a Napistennek pazar és fényűző áldozatokat hozott. Egy ilyen áldozati ünnepen a császár megpillantott egy vesztesszűzet, akit után másképp nem lehetett, a féktelen, gyenge jellemű császár erőszakkal vette magáévá. Erre már a nép és a pretorianusok is megunták a császár féktelenkedéseit, rajta ütöttek, úgy, hogy a császár kénytelen volt a Cloaca Maximába

menekülni. De a nép haragja itt is utolérte és a kegyeletsejő császárt a Tiberisbe dobták. Az igazságottevő népleknek ez a rendkívül érdekes és izgalmas története az Uránia csütörtöki és pénteki műsorán látható. 241

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 15-én az időjárás: változás nem várható.

— A király nem jön Budapestre. Budapestről jelentik: Fővárosi lapok bécsi tudósítások alapján arról adtak hírt, hogy a király októberben hosszabb tartózkodásra Budapestre utazik. Ezzel szemben illetékes helyről azt közlik, hogy a király októberi budapesti tartózkodása nincs tervbe véve. Ófelseje a jövő év elején jön Budapestre hosszabb tartózkodásra.

— Jeszenszky Sándor államtitkár a Hegyalján. Az egészsége helyreállítása céljából Aradon tartózkodó Jeszenszky Sándor államtitkár holnap a motoros vasut kővönvontán kirándul a hegyaljai szőlők megtekintésére. Délben Szabó Zoltán szőlőnagybirtokos vendége lesz ebédre és este visszatér Aradra.

— Némethy Károly dr. államtitkár üdvözlése. Aradváros ügyeinek egyik legjobb barátja Némethy Károly dr., a belügyminiszterium államtitkára, aki minden időben megértéssel és jó akaratúval intézte a város ügyes bajos dolgait és meg a 6. dekádással kísérte annak fejlődését. Arad iránt tanúsított előzékenységet ma tartott közgyűlésében azzal viszonzta a törvényhatóság, hogy Varjasz Lajos polgármester javaslatára üdvözlését küldi az államtitkárnak ki nevezetése alkalmából.

— A delegációk ideje. A Bud. Tud. illetékes helyről értesül, hogy Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök Aerenthal gróf közös külügyminiszterrel való utolsó tanácskozása alkalmával közölte a magyar kormány azon óhaját, hogy a delegációk egybehívásának idejét, ha csak lehetséges, okt. 12-ára tűzzék ki. Aerenthal külügyminiszter tájékoztatni fogja Bienerth bárót a magyar kormány ezen óhajáról. Mindenesetre a delegációk összehívásának időjáról a szeptember 22-iki közös minisztertanács fog határozni.

— A petíciók. Budapestről jelentik: A Kuria Ostffy Lajos cellidomközi mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását, melyet tegnap kezdték meg, október hó másodikára halasztotta el, miután az ellenpetíció adatait csak most adták be. Rakovszky István petíciója ügyében ma folytatták a tárgyalást. Délután a választás védője mondta el beszédét. A határozathozatalt holnapra halasztották.

— A Zeppelin VI. elégett. Baden-Badenből jelentik: A Zeppelin VI. személyszállító léghajó benzincsúszás következtében teljesen elégett.

— Halottas szobából kápolna. Pécsről jelentik: Ez előtt három évvel belga otthonából szavassvádszatra nővérehez, Izabella kir. hercegnőhöz érkezett Croy Dultmen Károly herceg. Vadászat közben a herceg meghalt és a karapancsai vadászkezelő előselelti lakosztályában több napi szenvedés után meghalt. Ott szentelték be hamvait a vadászlak tág térsége előtt, azután kivitték a legközelebbi vasúti állomásra és haza szállították Brüsszelbe. A vadászkezelés eme tragikus befejezésének örök emléket állítandó, Izabella kir. hercegnő a halottas szobát kápolnának rendeztette be és amikor a főhercegi család Karapancsán időzik, itt hallgatnak vasárnapi napokon szentmisét, melyhez a kiciny kápolnába a családtagok is bebecsületást nyer.

— Megvesztegetett orosz intendatúra. Pétervárról jelentik: A rendőrség megállapította, hogy a kievi intendatúra öt év alatt 17 millió koronát kapott megvesztegetés címén.

— Öngyilkos járásbíró. Bajáról jelentik: Bíró Kálmán nyugalmazott járásbíró gyógyíthatatlan betegsége miatt ma reggel agyonlőtte magát.

— A „Parseval” utja. Fischamendből jelentik: A „Parseval” katonai léghajó ma reggel Fischamendből elindulva Sopron felé haladt, majd a várost megkerülve ismét visszament kiindulási helyére. Az utat a meglehetősen nagy szél dacára 6 óra alatt tette meg.

— Nem reformájak az önkéntesi intézményt. Bécsből jelentik: Méhány reggeli lap ama hírével szemben, hogy hadügyi körökben az egyévi önkéntesség megszüntetésére gondolnak, illetékes helyről kijelentik, hogy erről szó sincs és a hír nem felel meg a valóságnak.

— Angyalgyár. Szabadkáról jelentik: Véber Mártonné huszonkétéves jómódu asszony bélfőn délután meghalt. Férje bejelentette a halálesetet a halottkémnek, aki megengedte a temetést. A temetés 7-én délután nagy gyászpompával végbe is ment. Annál feltűnőbb volt, hogy csütörtökön délután 8 órakor felbontották a friss sirt és kiemelték belőle az alig elföldelt koporsót. A csendőrséghez ugyanis névtelen följelentés érkezett, amely azt adta hírül, hogy Véber Mártonné nem természetes halállal halt ki. Ez a följelentés tette szükségessé a holttest exhumálását. Véber Mártonné holttestét felboncolták. A boncolás megállapította, hogy Véberné titkos műtetet hajtottak végre. A fiatal asszony a magzatától akart szabadulni és egy javasasszony műtétének vetette alá magát. A vizsgálatot az adott eseten túl is kiterjesztik, mert Regőce környékén egy angyalgyár működik, amely elemeszik fiatal anyák és bűnbújtott leányok gyermekeit.

— Szabálytalan vizsga. Egy fővárosi estilap, amelynek nem mindig megbízhatók az értesülései, mai számában azt a valószínűtlennek látszó hírt közli, hogy Kazy József államtitkár fia, Kazy Péter első éves joghallgató, szabálytalanul vizsgázott le jogtörténetből. Sem kérvényt nem adott be, se a vizsgadíjat le nem fizette és Herczegh Mihály, a jogtörténet tanára mégis lefűltette és levizsgáztatta. A lap híradása szerint az egyetemi tanács szigorú vizsgálatot indított az ügyben és Kazy Pétert azonnali megjelenésre szólította fel. A vizsgálattal Balogh József egyetemi tanár van megbízva az említett hírről szerint.

— Letartóztatott csodarabbi. Mármaroszigetről jelentik: Friedmann Bertalan csodarabbi Budapestre hazautazva, ma reggel Mármaroszigetre érkezett. A pályaudvart nagy tömeg lepte el. Egy ember cédulát nyújtott át neki, amelyre egy kérdés volt felírva. A cédulához azonban egy huszoronás is volt mellékelve. Ezt észrevéve a határőrök, Friedmannt lezártították a vonatról és a határrendőrkapi anyaságra kísérték. Kísérőit azonban tovább engedték. Több mármaroszigeti hitközségi tag kösbelépésére aztán az alispán kieszakoztatta szabadonbocsátását. Friedmann tovább folytathatta útját hazafelé.

— Eljegyzés. Mandi Vilmos dr., az aradi ügyvédi kar tekintélyes tagja Budapesten eljegyzett Pollák Emma urhölgyet.

— Kell Manó cég ajánlja hírneves ke-lengyecharisnyait és ruhadies remekeit. Telefon szám 673.

— Visszavándorlók a Carpathián. Fiuméből jelentik: A Carpathia gőzös ma Newyorkból Fiuméba érkezett négyszázhat magyarországi visszavándorlóval.

— Ormai Mór letartóztatása Amerikában. Még emlékeztet az a bűnügy, amelyben a két Ormai fivér, József és Mór szerepeltek. A két testvér ügye ugyanis heteken át foglalkoztatta a közvéleményt és a rendőrségnek is sok gondot okozott. Bámulságot agyafurcsággal és vakmerőséggel károsították meg annakidején az Államvasutakat, ahol Ormai Mór raktafelügyelői állást töltött be. Ormai József előbb hivatalnok, majd pénzügynök volt, de költséges életmódjukat nem tudták fedezni jóvodealmukból, szövetkeztek tehát és József mint vasúti szállító szerepelt. Mór pedig a raktafelügyelőket átitotta ki nem létező értékes rakományokról. Ezeket aztán Ormai József értékesítette. Végre is kiderült a csalás és a rendőrség a két testvért letartóztatta. Kiderült, hogy mintegy száz ezer koronával károsították meg az Államvasutakat. A letartóztatás ellen felfolyamodással éltek és sikerült is az egyiknek, Ormai Józsefnek, aki kisebb bűnös volt, az ideiglenes szabadságra helyezést kieszközölni. A vizsgálóbíró azonban összetévesztette őket és József helyett Mórt helyezte szabadságra, aki felhasználva az alkalmat, idejében megszökött. A másikat — mikor kiderült a tévedés — szintén szabadságra helyezték, mire ő is megszökött, de Amerikában elfogták és még most is a börtönben ül, mert a bíróság három évi börtönrre ítélte.

Mint Clevelandból táviratozzák, most letartóztatták ott a másik testvért, Ormai Mórt is. Ormai Szegedy László álnév alatt élt Clevelandban és az ottani magyar újságnak, a „Szabadság“-nak volt a munkatársa már két év óta. A letartóztatás Ludwig Ernő clevelandi osztrák-magyar konzul megkeresése alapján történt. Szegedy-Ormai biztos őrizet alatt van esedékszerint és a kiadási eljárás befejeztével vissza fogják vinni Magyarországra, hogy büneiért felelősségre vonják. A „Cleveland Press“ munkatársa meginterjúvolta a letartóztatott Ormai feleségét. Az asszony 3 apró gyermekkel maradt kenyerkereső nélkül. Sirva mondta az újságírónak: — Férjem ártatlan. Ő a világ legjobb embere. Olyan boldogok voltunk. Férjem hamar érvényesült. És most mindennek vége. Én visszatérek az ő-hazába, osztályosa akarok lenni férjem szenvedéseinek a minden crömmel rajta lesznek, hogy ártatlansága kiderüljön. Ormai nejével együtt ment Amerikába. Előtte New Yorkban dolgozott. Akkor Kohányi Tihamér hívására a „Szabadság“ kötelékébe lépett heti 12 dollár fizetéssel. Most 25 dollárt keresett.

— Agyonvert orvos. Pétervárról jelentik: A lapok borzalmas tudósításokat jelentenek az ország belsejéből, ahol a kolera dühöng. A nép abban a meggyőződésben van, hogy a kolera isten büntetése és azért semmit se szabad elene tenni. Egy orvost, aki óvintézkedéseket rendelt el, a parasztok megtámadták és fejét kaszával levágták. Másutt a parasztok a rendőrökkel ütköztek össze és három rendőrt megöltek.

— Az új indóház vízellátása. Szudy Elemér törvényhatósági bizottsági tag a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek napirendjé elé téve szóvá tette azokat a nehézségeket, melyek abból keletkeznek, hogy a nagyváradi királyi itó-lő-lábla végzésével a várost a vízvezetési hálózat kiterjesztésétől. Eme válasza helyzett következtében — agymondta Szudy — be kell szüntetni az új indóház építését, ami a kereskedelemnek és iparnak válik kárára. Kérte a tanácsot, hogy sürgősen intézkedjék eme káros állapot valamilyen megszüntetése iránt. Varjassy Lajos polgármester válaszában kijelentette, hogy az új indóháznál a vízkérdés abszolút nem okozhat nehézséget, mert a csövek az épületig le vannak fektetve és a jövő havi közgyűlés elé javaslattal fog lépni a tanács.

— A bihari haramia üldözése. Bokszegről jelentik: Ma kiderült, hogy a beéli esendőörök tévedtek, amikor a beéli erdőben elfogott hulye parasztembert Vitális Imrénnek nézték. Vitálisról olyan hírek érkeztek, hogy még mindig a berekbőszőrményi erdőkben bujdosol.

Nyiregyházáról jelentik: Kisvárdán a vasúton vadászruhában, szilvafalakkal a fején, fegyvertelenül fölismerték Vitális Imrét, a napok óta üldözött rablógyilkost a Beregszász felé haladó vonaton. A esendőörök táviratozott a beregszászi esendőörökre, kérve letartóztatását.

— A makacs revolver. A szegény embert még az ág is huzza és míg másnal, ha az isten akarja, a kapanyél is elsül, addig egy halálra szánt színházi kóristának a kezében a revolver ötször mozdult ki a kezéből még szerdán is. Így történt ez ma délelőtt Kosztka Emil vaskereskedésében, ahova utolsó pár koronájától és életétől szabadulandó, beállt ott K. M. kardalos, aki megvárta a lakatos mesterséget, három év előtt otthagyta Panker Viktor műhelyét és a színpadra lépett. Talán papjának sorsát homály fűdi egész a mai napig, míg revolvert nem vásárolt. Kiválasztotta a legjobban csillogó csővű szerszámot és golyót is kért hozzá.

— Szívesek djek uram megtölteni ezt a fia-ágyut, szórt az őt kiszolgáló segédnek, aki teljesítette a kérelmet és őt golyót rakott a revolverbe. A segéd lehajolt a pult mögé, hogy papírokat vegyen elő, amibe a fegyvert csomagolja. Ezt a pillanatot a színész arra használta fel, hogy a mellének szegyezze a revolvert és elcsúsz. A fegyvernek azonban több esze volt, mint neki, mert ötszöri kísérletezés után sem akart magából egy golyót is kiadni. Az öngyilkosság nem sikerült és a kórista nagy szomrusággal vette vissza koronáit, melyet Kosztka visszaszolgáltatót neki, azaz a figyelmeztetéssel, hogy igen sok dolog van a világon, amelyre nagyobb haszonnal költöthet el a pénzét, mint a revolver. A peches kórista megígérte, hogy a sikertelen kísérletben az isten ujját látva, most már nem lesz öngyilkos, hanem a koronákat még az órában elmulatja. Aztán jőjön, aminek jönnie kell.

— Jótékonyaság. Az aradi kereskedők által, közszemélyes gyűjtött Berger Albertné alapítvány gyarapítására a következő adományok érkeztek: Rosenberg Hermann és neje, Kurz és Schlesinger (Wien) 20-20 korona, Fischer Mór, özv. Krausz Jakabné (Temesvár), Weinberger Ferenc, Lészay Sándor 10-10 kor., Grünwald Samuné, Grünberger Mór (Keremes), Lenkovits Nándor, Szuppi Lajos, Stecki Adolf 5-5 korona, Sági Róza 3 korona, Eisler Andor 2 korona. A további adományok Meier Ármán aradi kereskedőhöz küldendőek.

— Újabb csatornázások. A kolerától való félelem annyi haszonnal jár, hogy néhány elhanyagolt utca most csatornához jut. A közgyűlés felhatalmazta a tanácsot, hogy az Orczy-, Dezső-, Török Gábor-, Muckácsy és György-utcák csatornáját a külvárosok csatornázásánál előrendő megtakarítás terhére elkészíttesse.

— Elgázolt asszony. Az Acsev. egyik tehervonata, amely reggel öt órakor indul Brád felé, a buzásági kitérőnél elgázolt egy 75 éves román asszonyt, Popán Ilonát. Mindkét lábát levágták a vonat kerekei. A megsebesült asszony önmaga oka a szerencsétlenségnek, mert a lebecsült sorompó dacára is keresztül akart sétálni a vágányokon.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban szeptember hó 14-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Kornis Ármán fatereskedőnek Magdolna nevű leánya. Meghalt: Anadi Anna 17 éves cseléd, Nagel György 92 éves cipész, özv. Péri Józsefné 65 éves magánzó, Pintér Viktor 37 éves máv. lakatos, Drasztli István 40 éves kőműves.

— Az idény előrehaladtával női bőr- és seilyem táskák, utazó kofferek, uti készletek, kalap bördök, utazó kosarak, tennisz-verők, footballok, kerekas korcsolyák, stb. melyen lezártított árban lesznek eladva Hegedűs Gyula kereskedésében Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 1761

— A jók közü a legjobb férfi öltönyök brünni szövetelekből készülnek. E szöveteleket igen előnyösen és olcsón szállítja az Etzler és Dostál brünni cég, amelynek számtalan elismerő és dícsérő levele van a szolid szállítóképességéről nemcsak előkelő magánosoktól, hanem tekintélyes testületektől is. (Államhivatalnokok egyesülete, iskolai konviktusok, tanítóegyesületek stb.) E cég mindenkinek tetszés szerinti mennyiséget szállít és dug tartalma mint a választékot küld megtekintésre bérmentve.

— A Royal kávéházban ma a fővárosi elsőrendű női zenekar, válogatott műsorral nagy bucsuhangversenyt tart, amelyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a tulajdonos, Deutsch-L. Lipót. 3520

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bőr- és húshimnes gyógytérás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatással.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártárylakoskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

Budapest, Lipótváros, Károlyi utca 1. sz. 111

Bécsi színházak tájékaról

— Megszűnt a potyajegy. — A mindentudó gép. —

(Bécsi levelezőnkől.)

Azok az urak, akik még a múlt szezonban is büszkén mondogatták, hogy ők „ingyen“ járnak színházba és akik előkelő nonchalance-szal egyszerűen beküldték a névjegyüket a Burgszínház pénztárához, azzal a megjegyzéssel, hogy „tisztelőtjegyet kérek a mai előadásra“, nagyot csalódottak most, mikor a szabadjegyüket nem kapták meg, sőt még nagyobb volt a csalódásuk, mikor azt is megmondották nekik, hogy többé szabadjegyre ne is számítsanak. Mert a Burgszínháznál már nincs szabadjegy, betiltotta Montenuovo herceg, aki a legfőbb felügyelője a bécsi udvari színházaknak.

A főudvarmesternek ez a rendelete bizonyára nagy fájdalmat okozott a Burgszínház szabadjegyes — és nem kizárólag — közönségének. De annál jobban örült neki Berger báró, a Burgszínház igazgatója. A szabadjegyek száma az utolsó években óriásivá szaporodott föl és boldog boldogtalan szabadjeggyel látogatta a Burgszínház előadásait. Már Laube panaszkodott emiatt a szabadjegyáradat miatt. Minden ember, akinek az udvarhoz a legtávolabbi köze volt, szabadjegyet kért és kapott; sőt a rossz nyelvek azt beszélik, hogy még az udvari szállítók családjai is szabadjeggyel jártak a Burgszínházba. Idővel több lett a szabadjegyes, mint a fizető közönség, úgy, hogy komolyra fordult az az ötlet megjegyzés, amelyet egy élesnyelvű színházi ember tett: „A Burgszínház úgy tűnik föl előttem, mint valami vendéglő, ahol két szoba van; az egyikben fizetnek a vendégek, a másikban nem és abból a szobából, ahol a fizetépincér van, mindig többen mennek át a másik szobába, ahol nem kell fizetni.“

Ez az átözlés most már végleg megszűnt: a nem-fizető vendégeket egyszerűen kidobták. Vége a szabadjegyek boldog korának és a szabadjegyesek sirathatják. Annyira vége, hogy mikor a multkor maga Weingartner, a bécsi udvari Operaház igazgatója, szabadjegyet kért, mert meg akarta nézni A vadkacsa-t, jegy helyett egy meghívást kapott a Berger báró igazgatói páholyára.

Ezen a színházi reformon kívül még egy érdekes esemény foglalkoztatja most a bécsi színházi köröket: a Theater an der Wien átalakítása.

A színház színpadát ugyanis már alig tudták használni, több mint száz esztendeje látott már ez

a kiszolgált építmény sikereket és bukásokat és teljesen elavult az egész berendezése. Most aztán Karczag és Wallner igazgatók átépítették a színpadot és a színpaddal kapcsolatos részeket. Az építést Fellner és Helmer, a híres színházépítő-
cég csinálta, még pedig olyan kitűnően, hogy a bécsi sajtó képviselői, akik tegnap nézték meg az új Theater an der Wien-t, el voltak ragadtatva. A színpad jóval nagyobb lett, a berendezése modern-
nebb és könnyebben kezelhető, újjászervezték a világítást is, amely most pompásan szuperál.

A legérdekesebb azonban az egész új-
építésben az a szerkezet, amely vagy öt ember-
nek a munkáját takarítja meg. Ez a csudagép
megdöbbentően sokat tud. Tud mennydörögni négy
variációban, harangozni tizenkétféleképp, utánozza
az esőt, jégesőt, villámsapást, szelet, a vomatin-
dulást, korszolypengést és végül a puskaropo-
gást. A színház tehát igazán sokféle hasznát látja
ennek az egyetlen gépnek.

Akik benfontesek a színházi dolgokban,
azt mondják, hogy a Theater an der Wien az
új berendezéshez új slágereket is szerzett. A
babonások pedig abból, hogy az új berende-
zésnek nagy sikere volt, arra következtetnek,
hogy az első premier is nagy sikert fog benne
aradni. Ami mindenesetre eldől már a legközelebbi
hetekben.

SPORT.

+ Országos atletikai viadal. Az Aradi Postás
Sport-Egyesület által e hó 18-án, vasárnap ren-
dezendő viadal iránt igen nagy érdeklődés mu-
tatkozik minden irányban, úgy a többi sport-
egyesületek, mint a közönség körében. A nevező-
seket még le sem zárták, máris feltűnő nagy-
számú nevezéseket adtak le; főleg a fővárosi
egyesületek fogják magukat nagyszámmal képvi-
seltetni. Előreláthatólag igen erős és érdekes kü-
zdelmek fognak lefolyni egyes számoknál, külön-
sen a Postás Sport-Egyesület által alapított Szél-
Erő vándordíjért lezart nagy versengés. A vándor-
díjért nemcsak az első, második helyért, hanem a
harmadik helyekért is erős küzdelmek lesznek,
hogy a pont-versenyt egyik vagy másik egyesület
biztosítsa magának. A nevezéseket holnap zárják
le és összeállítják a rendezőseget, valamint a ver-
senybírókat. A versenyre belépő jegyek előre
válthatók Denhoff Sándornál a főpostán. Az Aradi
Posta- és Táviratbiztosítók Sport-Egyesülete ez-
úton is meghívja az összes választmányi tagjait a
folyó hó 15-én, csütörtökön este fél 9 órakor a
főpostán tartandó ülésre. Az elnökség.

TANÜGY.

(—) Festészeti tanfolyam az állami felsőbb
leányiskolában. Az aradi állami felsőbb leány-
iskolában az övenként rendezni szokott festé-
szeti külön tanfolyam f. hó 19-én ismét meg-
kezdődik. Jelentkezőknek úgy haladó, mint
kezdő növendékek. A tanfolyamon aquarel,
olaj és tarzó festésben, fa és bársorýegésben
vagy grafikus művészetben nyerhetnek ki-
képzést.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A filharmóniai egyesület szubvenciója.
Mandl Vilmos dr., a filharmóniai egyesület el-
nökehez ma érkezett le az az örvendetes hír,
hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter
végre teljesítette az egyesület régi kérését és
megadta az ezer koronás évi szubvenciót a
muzeikusoknak. A hír a filharmónikusok között
nagy örömet keltett.

Kapható a világon mindenütt, minden nagyobb gyógy-
szertárban és drogeriában. Főraktár Magyarország ré-
szére: Budapest, Kecskeméti-utca 8. és Rákóczi-ut 9. —
Aradon Földes Kelemen gyógyszerárában, Hegedűs Gyula,
Hajós Árpád, Riedl Odön, Vojtek és Weisz, Hanzu Nes-
tor. Egy doboz ára K 2.—, nagy doboz ára K 5.—. 1951

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Érdeklődő, Városligeti fasorban lévő villájá-
ba emzendő.

KÖZZADÁSOK ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távközlési tudósítás.

Budapest, szeptember 14.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Munkát megfelelő, vételkedv
gyenge, 15 ezer m. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 fillérrel számoltak.

	Dél árát	3 órai árát
Buza 1910. októberre	9.96	9.97
Buza 1911. áprilisra	10.27	10.28
Buza 1910. októberre	7.36	7.37
Zab 1910. októberre	7.95	7.96
Tengeri 1911. májusra	5.81	5.82

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Szept. 14. —

Magyar aranyáraderék 4%	112.—
Magyar koronajáderék 4%	91.90
Magyar koronajáderék 3 1/2%	81.—
Magy. földterem. kötvény 4%	92.25
Horvát-szlavon földterem. kötvény	93.50
Magyar nyereségyorsorog kölesén	226.—
Tiszasab. és szegedi sorajegy kölesén	157.—
Csatorák jáderék papírban	93.50
Csatorák jáderék ezüstben	97.25
Csatorák jáderék aranyban	116.—
Csatorák koronajáderék 4%	93.50
1900. évi csatorák államsorog	121.—
Csatorák-magyar bankorog	18.65
Magyar hitelbank-orog	856.—
Csatorák hitelintézet orog	666.50
Csatorák-mag. államvasút orog	15.50
30 frankos arany (Napoleonor)	19.07
Német hűvelmárka	117.45
London vista	240.27 1/2
Páris vista	95.22 1/2
30 márkás arany	28.46

Feladás szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Műsor 1910. szept. 15-én, csütörtök:

1. Elővezetett lépcső. Humoros. — 2. Csatorna Svéd-
ország an. látványos. — 3. A keszkerény ajándéka.
Fantasztikus. — 4. Pál szerelmi drámája. Humoros. — 5.
Bűnhődés. Dráma. — 6. Brienai tó. Látványos. — 7.
Örök uralkodó. Humoros. — 8. Hellogabalus. Dráma a
rémai birodalom történetéből. Krisztus születése után
270. évben.

Előadások 6 órától kezdve.

Helyárak: I-6 hely 1 kor., II-ik 60 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Herczeg Róza

olvállal

ének- és zongora tanítást
a legmagasabb kiképzéssel.

Magánéneket egyes, valamint csoport órák-
ban, háznál és házon kívül.
Értekezhetni: Szabadság-tér 13. sz. II em.
ajtó a. Délelőtt 11—12-ig. 8438

Dr. Tamasdán István

egyetemes orvostudor,

speciálista-fogorvos.

Rendel: D. e. 8—12-ig. D. u. 3—6-ig.

Lakik: Vármegyeházzal szemben
(Fischer Eliz-palota)

II-ik kapu, Batthyány-utcai rész.

Rendeléseit szept. 1-ével megkezdte. Mérsékelt árak.

A szépségápolási ≡ speciálisták ≡

egyértelműen az-
zal, hogy szép
arcbőr elnyeré-
sének egy-zerü-
títke: a poru-
kat tisztítani és
tisztán tartani.

Néhány osep-

CORSINI-téle

EAU DE
FLORENCE

ből a mosdó-
vagy fürdővizbe-
keverve a poru-
ok felnyílnak.

kültszűlnak. Az eredménye tiszta, puha, egészséges arc-
bőr. Az egészségtelen arcbőr az eldugult pórusoknak a
kellemetlen következménye. Használjon naponta Eau De
Florence-t és bevásárlásnál követelje az eredeti címkés
Corsini-t (címké színe kék-vörös-arany), amely Önnek biz-
tosíték ezen tollal viz elsőrangúságáról. Egy szolid üz-
let respektálja a vevő akaratát. 6671

Magyarországon mindenütt kapható.

Raktár: Hanzu Nesztor drogeria, Arad.

5. SZÁZÉK ÉS TÖRTELE

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegy. összetétel következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgyko-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségeknek, csúszos bántal-
maknak; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgató: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.

• • • Kötkezelőség: EPERJES. • • •

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városháza
szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 261

Rendkívül olcsó árakban árusítunk férfi öltöny, felöltő és
fiú ruha szöveteket.

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. Telefon 475.

Kizárólagos posztó gyári raktár.

Maradékok mindig kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Ügyes, fiatal

megbízható fűszer és vaskereskedő segéd, ki a magyar, német és román nyelvet bírja, felvétetik. — Waigand János, Ujszentanna. 2526

Egy csinosan berendezett

lodrászüzlet jó forgalmu helyen, közel a vasúthoz, külföldre való elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 3522

Árad, Lenkei-utca 17. sz.

alatt egy 16 m. hosszú és 6 széles faalkotmány jutányos áron eladó. Bővebbet ugyanott. 3519

Zongora

rövid, jókarban, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3521

Három vagy négyszobás

modern lakás azonnal kiadó Luther Márton-tér 1. 3523

Egy szoba enter

elutazás miatt olcsón eladó. Választó-utca 65. sz. 3525

Egy fiatal kereskedősegéd,

jó bizonyítványokkal rendelkező, írnoki vagy felügyelői állást keres gyári irodában vagy más irodában Cím a kiadóban. 3508

Érettségit tett

ifjú gyógyszerész gyakornoknak ajánlkozik Aradra vagy Arad környékére. Cím a kiadóhivatalban. 3507

Cukrász-tanoncok

jó házból felvétetnek Matzky Károly cukrászdájában. 3489

Jól jövedelmező üzlet

házzal együtt betegség miatt eladó. Hajó-utca 4. és az O-Mikalakai házam, amely vendéglő és mézár-széknek igen alkalmas. 3493

Iskolai táskák

könyvszíjak, iskolai szerek, írkák, körzők, rajztáblák legjobb kivitelben kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Magánvizsgálatokra előkészítő

intézet Kolozsvár, Széchényi-tér 9. I. emelet. Előkészít: középiskolai tanárok vezetése mellett polgári, továbbá gimnáziumi, reál, kereskedelmi iskolai magán és érettségi vizsgálatokra valamint egyéves önkéntességre jogosító képesítéssel. Kérjen prospektust! 3468

Boroshordók

100-tól 800 liter űrtartalommal teljesen jókarban eladók egyenként is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

Ha eljertél

használd Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1851

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jellegére a kiadóhivatalba kérelmek. 2988

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-ra. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 8104

Kransz Paulin

könyv és papirkereskedése Atzél Péter-utca, Színház-épület. Ajánlja új és használt tankönyveket az összes iskolák számára. Elsőrendű tan- és írószerek legnagyobb készletét. Legfigyelmesebb kiszolgálás. 511

Kész kerekeket

7-8-9 kor., hajlitott löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindenféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-3. 2504

4 magyar hold szőlő

Gyórokon, a motor megálló közelében, szép termés rajta, új kolnával és az összes új kellékekkel más vállalat miatt azonnal eladó. Cím Titizer András Arad-Gáj, gőzmalom tulajdonos. 3018

Kerpel József

ajánlja 90.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság 15-20 példányban van raktáron. — Havi kölcsön díj 1 K. 20 f., vagy kötetenként 8 fillér. Vidékre havi 2 K. 40 f. — 80.000 kötetes zeneműközlöny intézet. Vidékre is előnyös bérlet. Modern antiarrium. — Kerpel József könyvkereskedése Aradon. 525

Ásztalos és bognár urak

figyelmébe. Azonnal eladó többféle keményfa a Maros-parton, Kocsis-féle téglagyár mellett nagyon olcsó áron. 3530

35 év óta fenálló

jó forgalmu szatocsüzlet családi okok miatt eladó. Megtudható e lap kiadóhivatalában. 3513

Helyi ügynökök

fix fizetéssel és jutalékkal azonnal felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban. 3516

Oktatás.

Intelligens, nagy képzettségű egyetemi hallgató — állami tisztviselő — teljes elátás ellenében hajlandó uri családnál zongora, német, francia és angolban, esetleg egyéb tantárgyakban is oktatást nyújtani. Felvilágosítással Kerpel József könyvke eskedése szolgál. 3528

Kiadó!

Egy utcai és egy udvari szoba, irodának vagy garcon lakásnak. Bővebbet Boros Béni-tér 3. 3529

Iskolakönyvek tartós bekötésé

szolid árak mellett vállalja az

Aradi Nyomda

Résztvénytársaság könyvkötészete.

Fa-brikett tüzelőanyag

kapható

3524

Laendler Aladár

gőzfűrészt telepén.

Eladó szőlő!

Paulson az állomás közelében 3 kat. hold szép fekvéssel elsőrendű faj, bor és esemege szőlő kolna, pinceeshordókkal együtt, terméssel vagy anélkül is

Eladó.

Bővebbet Zabán János lisztkereskedőnél Boros Béni-tér 9. 3288

6 1/2 katasztrális hold prima szőlő

nagy terméssel, pankotai szőlőhegy legjobb pontján 3 szobás lakóházzal, teljes berendezéssel, pincével, hordókkal, azonnal, jutányosan

Eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű pléh-pánt maculatura jutányos áron eladó.

Hol szerezzük be ernyő és fűző szükségleteinket?

A temesvári ernyőgyár raktárában

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

Megbízható, szolid, olcsó árak mellett.

Pontosan és gyorsan készítenek ernyő áthuzatokat és javításokat.

2254

Varga D. Dani.

HA
hull a haja
vagy
korpás a fejbőre

mint a legökéletesebb
és biztos hatású szert,
egyedül a világhírű

Dr. Villiam Patterson-
féle

American Hair-Petrol-t
használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár:
Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR
Vöröskereszt Drogeria
Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Magyarországi vezérképvislet:
Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alagut-utca 5. szám.

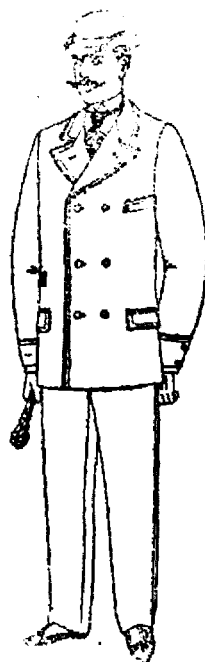
MALEK DEZSŐ

**ANGOL URI-SZABÓ ÉS KATONAI
EGYENRUHÁZATI MŰTERME**

**Ideiglenesen Pannonia-szálló I.
emelet, nov. l-től Lloyd-palota.**

Legizlésesebb
ruhák remek
szabással ju-
tányos árban
készíttetnek.

Állandó nagy
raktár első-
rendű minő-
ségű bel- és
külföldi szöve-
tekben.

Vidéki meghi-
vásra bármí-
kor készség-
gel személye-
sen megyek.

Őszi és téli
angol divat-
szövet ujdön-
ságok óriási
választékban
megérkeztek.

Dijmentes vasalás!

mélyen tisztelt megrendelőim
ruhái díjmentesen vasaltatnak
Egy jóerkölcsű fiu tanulóknak felvétetik.

INGYEN!

javitom a nálam vásárolt cipőket!

**Cipő, kalap,
uri divat cikkeket**
Korányinál

Szabadság-tér 3. szám,
(volt Winternitz-féle helyiség)
veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres **Moskovits-féle**
Anatomiai cipőknek. Számtalan előnye: ver-
seny kívüli árak. Nem veszti a formáját. Rugganyos já-
rás. Kellemes viselet. Fájos lábaknál nélkülözhetetlen.
Megszünteti a lábizzadást! Győződjék
meg!

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!!